

O jeigu žūsiu tarpe brolių,
Tarp partizanų milžinų,
Tai tu, motule, negirdėsi
Iš mano lūpų jau dainų.

Ir kai ateis pavasarėlis,
Raiba gegutė užkukuos,
Žinok, motule, kad aš žuvs
Tėvynės ošiančiuos miškuos.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA
911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL
Telef: FR 6-5416

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Vardan Tos Lietuvos ! \$ 10.000 auka Lietuvii Fondui. Pagarbos vertas Tautos sūnus Dr. Juozas Kazickas

Dr. JUOZAS KAZICKAS

Šviesus lietuviškoje išeivijoje pra
giedrusis - stambi auka lietuviškiems
reikalams, padaryta Dr. Juozo
Kazicko, aukojant Lietuvii Fondui
\$ 10.000.
Didžios pagarbos vertas tas, kur
savo valia, savanoriškai, ateina
į talką vedant sunkių kovą dėl lietu
vio lietuviškumo ir Lietuvos kultū
rinių reikalų.
Kiekviena auka, ar ji būtų didelė
ar maža, yra barometras žmogaus
tautinio susipratimo ir meilės sa
vai tautai.
Ar pensininko "našlės grašis", ar
tūkstantinės pasiturinčiųjų aukos
lietuviškam labai, yra pasigerėjimo
ir pagarbos verti ženklai. Tai paro
do, kad mes esame gyvi savai tau
tai, kad mūsų dvasia nepalinko į ma
terijos garbinimą, kad mes savose

širdyse dar gyvai nešiojamės tautės
sielvartą, kad mes suprantame, jog
tik visų aukoje glūdi laimėjimo vil
tis.
Šiandien visas lietuviškas gyveni
mas: mūsų laisvės kova, prasmingie
ji fondai, mūsų mokyklos, spauda
organizacijos remiasi ant duosniųjų
ir tauriųjų patriotų aukos, kuri įga
lina visą mūsų veiklos ratą suktis.
Tikime, kad garbingojo Dr. Juozo
Kazicko pavyzdys ne vienam prim
ins, jog kiekvienas tautos sūnus
nėra atleistas nuo kovos už laisvę
pareigų ir savomis išgalėmis - ma
terialinėmis ar energijos-veiklos,
privalo būti kovojančių gretose. Ko
vos našta šiandien gula mūsų pečių
ir atlikime ją garbingai.
Dr. Juozas Kazickas 1942m. yra
baigęs Vyt. Didž. Universiteto ekon
omijos fakultetą, 1944 pasitraukė į
Vokietiją, 1947 atvyko į JAV. 1951

gavo filosofijos daktaro laipsnį ir
kurį laiką profesoriavo Albertus
Magnus kolegijoje, dabar yra kelių
bendrovių direktorius ir dalininkas,
gyvena su šeima New Rochelle, NY.
Ponia Aleksandra Kalvėnaitė-Ka
zickienė studijavo ekonomijos moks
lus Lietuvoje, dabar aktyviai dirba
lietuviškoje veikloje, augina dukrele
Jūratę ir keturius sūnus - Juoza,
Kęstutį, Mykolą ir Joną.
Su šia didele auka Dr. Kazickas
tampa LF didžiuoju aukotoju, atver
damas duris ir kitiems pasiturin
tiems pasekti jo pėdomis.
LF jau peržengė \$125.000 ribą
(pasižadėjimu artimiausiu laiku im
kėti yra \$50.000) ir artėja į gražią
sumą - \$200.000. Lietuvii Fondas
kviečia visus savomis aukomis rem
ti Fondo darbus, visais reikalais ra
šyti - Lithuanian Foundation, 7245
So Albany Ave, Chicago, ILL 60629,

VELYKOS IR DVASINIS ATGIMIMAS

Velykos-sakoma, gamtos ir žmo
nių atgimimo šventė. Medžiai ir žo
lės puošiasi nauja žaluma, kalasi
daigai, atsiskleidžia jauni žiedai
spalvingu grožiu. Paukščiai suka lū
dus ir veda vaikus, moko juos lakio
ti ir peno ieškotis, ir padangių sau
lė prašvinta kasdien vis gausesniais
spinduliais, vis ilgėjančia diena.
O gamtos karalius žmogus ar at
gimsta, šios pavasarinės šventės su
laukęs? Katalikai išsikrato nuodė
mes per velykinę išpažintį, išklau
sę rokolekijų, ir pasižada daugiau
nebenuodėmiauti. Bet tas pažadas
ar nėra vien šabloninis, kasmetinio
ritualo įprastas gestas, be gilesnio
noro iš tikrųjų atgimti tobulesniam
gyvenimui? Ar atgailai skirtas ir
mechaniškai atkalbėtas rožančius
sujudina sielą ir ar padeda ryžtis į
gražesnę, tobulesnę būtį?
Tik pasidairykime aplinkui; ar su
Velykomis pastebime bent kiek sa

vo aplinkoje pagerėjusio vaizdo?
Ar šmeižėjai ir pasalingi drumstė
jai liaujasi savo piktus darbus dir
bė? Ar kas nors atsiprašo už nu
skriaudimą savo artimo? Ar apsilei
dėliai bent kiek sukrunta ryžtis į
dvasinį veiklumą, į kultūros ugdymo
darbus? Ar daug kas su Velykomis
praregi savo sumaterialėjusią sąži
nę ir pasipiktina savo nuklimpimu į
gobšaus savanaudžio būtį? O ir vi
dutinieji, dar tik pusiau dvasiškai
apmirę, pasiklydę šių dienų gyveni
mo paviršutiniame blizgėjime, ar
pastato sau griežtą klausimą: kuo
aš atgimsiu su šiomis Velykomis? Ko
kiom naujom vertybėm praskaidrin
siu savo sielą? Ką gero duosiu savo
artimui, t. y. tautai?
.....
Vienas senyvas tautietis, gavėniškų
apmąstymų paskatintas, anąkart
prasitarė: "Man vis neišeina iš gal
vos tas Judas - kaip jis galėjo Kris

tų išduoti? Buvo Jo mokinys, gerai
pažino Kristaus širdies grynumą.
Matė Jį vien gera darant, žmonijai
savo išmintingą žodį ir pagalbą ne
šant... Ir - pardavė už 30 grašių!
Juk jis nebuvo koks silpnaprotris ar
kvailas karštuolis, bet - klaidingai
gudrus savo Mokytojo išdavikas! Ko
dėl jo sąžinė buvo taip nejautri?
Ir tas tautietis netikėtai trumpai
užbaigia savo samprotavimus: "Ne
kitaip, o Judas turėjo būti užkietė
jęs girtuoklis ar kitokių narkotikų
vartotojas... Tik tai tokių sąžinė bū
na atbukusi ir kieta kaip gyvulio."
Ir man dabar neišeina iš galvos
šitie ano tautiečio samprotavimai.
Jau kuris laikas spaudoje buvo
reiškiami apgailėstavimai, kad bu
vęs žymus lietuviško pagrindžio ko
votojas, vienas iš drąsiausių, iš la
biausiai pasiaukojančių pasiryžusių,
JONAS DEKSNYS - dabar okupuotoj
Lietuvoj yra persimetęs tarnauti

bolševikams. Net rašęs knygą apie
pagrindžio buvusias kovas (žinoma,
pagal bolševikinį užsakymą ir rei
kalavimus).
Mums, kurie to Deksnio nepažino
jome, vis knieta principinis klaus
imas: argi ne heroiškieji kovotojai
yra nepatikimi, argi ir tieji, savo
kraują ir gyvybę klojantieji ant tau
tos laisvės aukuro, yra paperkami?
Ir štai J. Jašinskas šių metų Nau
jienose, vasario 29d., praveria ma
žą plyšelį į Deksnio asmens paslap
tį: "Argi... negalėjo sukelti abejo
nių to asmens patikimumas, žinant
faktą, jogei skiriamasis (t. y. J. Dek
snys) ne pripuolamai mėgsta žvilg
čioti į alkoholinių gėrimų sti kliuko
dugną? Šis faktas buvo primintas
pirmą kartą vykstant J. Deksnui į
užsienį slaptajai misijai. O dabar
"šaukštai yra po pietų".

Ir apie dabar J. Deksnio rašomą
knygą J. Jašinskas sako: "Joje... bus
tikrų faktų, bet tie faktai bus apspal
viati komunistine propaganda, apte
plioti Lietuvos pagrindį biau rojan
čiais dažais."
Šiandien mes tebesame kovos
fronte prieš komunizmą. Ir išdavi
kų reikia itin saugotis. O išdavy
tės sėkla, gal būt, pirmiausiai glūdi
tame "pamėgime žvelgti į stikliuko
dugną". Tik mes to tartum nematome.
Arba tyčiomis užmerkiame aki
.....
ANTRAS PAVYZDYS labai ryš
kus - garšioji panelė redaktorė...
Kas ją iš seniau pažįsta, sako: ir
gabi, ir darbšti, ir simpatiška, be
veik visai gero būdo. Tik kažkoks
sunkiai išaiškinamas idėjinis buku
mas ją veda į sunkėjus.
- nukelta į 7 puslapį -

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Pirmininko

Dr. A. Trimako laidotuvsė Lietuvos Atstovo J. Kajacko atsiveikinimo žodis

Pirmą kartą gyvenime man tenka
taip liūdna proga žodį tarti. Iš arti
ir toli susirinkome išreikšti pagar
bą žmogui su kuriuo mus jungia ke
leriopi saitai. Sugužėjome išreikšti
padėką ir tarti atsiveikinimo žodį
ištikimam Lietuvos sūniui, kovojū
siam gerą ir pavyzdingą kovą dėl
Lietuvos suvereninių teisių atstaty
mo. Vos pereitą mėnesį mielas
Antanas pareiškė man norą atlikti
metinę, tradicinę kelionę į Vašington
ą, tikslu pasibelsti į aukštų angų
duris Lietuvos ir Tautos reikalais.
Jis norėjo paremti ir pagreitinti
Lietuvių Tautos ilgų metų vilčių ir
ilgesio realizavimą. Sutarėm, kad

tai įvyktų po Vasario 16d. minėjimo
darbų. Mirties angelas panoro ki
taip. Jis nukreipė jį į tolimesnę ke
lionę, kita kryptimi. Nusiviro galva,
kuri ilgai atsėdėjusi planavo, kaip
geriau ir efektingiau pasitarnauti
savo tautai. Sustojo plakusi širdis,
kuri Lietuvą karštai mylėjo, dėl jos
daug kentėjo ir jai nenuilstamai au
kojosi savęs netaupydamas. Veli
onio netekę ilgai jausime didžiulę
spragą, kurią jis paliko Lietuvos la
svinimo veikloje ir kitose srityse.
Velionio biografinės ir veiklos
konkrečių faktų aš neminėsiu. Tai
atvira knyga. Jo gyvenimo veiklos
dirva per daug šakota, kad ją plačiau

šia proga suminėjus. Jis buvo diplo
matas, ekonomistas, profesorius, re
daktorius, politikas, visuomeninink
as, Lietuvos pagrindžio sūnus, VL
IKo pirmininkas ir įvairių kitų svar
bių organizacijų vadovaujantis as
muo. Jis buvo plačios erudicijos ir
realus darbuotojas. Jis ieškojo bū
dų Vliko veiklą sustiprinti, išplėsti
ir pagyventi. Vadovaujančioj veikloj,
aišku, susilaukdamo ir kritikos. Kri
tika eskponuotų asmenų naturalus

palydovas. Ji neišvengtina. Juo la
biau, kad Veliomis buvo žmogus ne
žodžių, bet skaitlingų darbų. Darge
dėl Lietuvos jis buvo ryžtingas ir
drąsus. Jis nesivaržė kritišką žodį
pats tarti, bet koku adresu, kada, jo
nuomone, tai atrodė naudinga Lietu
vai ir lietuviškam reikalui. Jis su
mumis skiriasi nepaprastam ženkle
Jis skiriasi rūpestingai pravedęs
Vliko 20 metų sukakties minėjimus.
Jis skiriasi Vasario 16-tos Dienos
ženkle. Jis jai pašventė, bene, pasku
tinę savo viešą kalbą. Jis skiriasi
Lietuvos globėjo šv. Kazimiero šven
tės, galima sakyti, išvakarėse. Paga
lios, jis skiriasi gavėnioje, kuri Tė

vų Žemėje tęsiasi jau virš 20 metų.
Tai gavėnia be laisvės palaimos.
Tad, simboliška, kad jis gavėnios
metu ir mirė.
Mes dėkingi Mielajam Antanui už
didelį turiningą veiklą Lietuvai.
Mes dėkingi ir jo šeimai, ypač Po
niai J. Trimakienei, už sudarytas pa
lankias sąlygas, kurios davė progos
ir leido Veliomui aukotis kilniam
tikslui iki mirties. Šią skausmo va
landą, Lietuvos Dipl. Tarnybos ir sa
vo vardu norėčiau viešai pareikšti
giliai nuoširdžią užjuojantį Ponai
J. Trimakienei, sūnams Kanučiu ir
Gediminui, Velionio broliui bei ki
- nukelta į 4 puslapį -

PRISIKĖLIMO VILTIES LIETUVAI IR DŽIAUGSMINGO ALELIUJA VISIEMS GEROS VALIOS LIETUVIAMS, VELYKŲ PROGA, NUOŠIRDŽIAUSIAI LINKIME !

IMPERFECT IN ORIGINAL

Kai vadas paklysta..

J. KADAGYS

Kai karinio dalinio vadas paklysta, pameta planą ir orientaciją, o priešas paėmęs iniciatyvą nebepeleli džia jos iš savo rankų; kai pasimėgęs vadas yra įviliojamas į pavojingą padėtį ir nebesuranda tikrojo kelio, aišku, juo pasitikėjimas karių tarpe dingsta ir kariai pradeda nuo jo šalintis, kiekvienas sau ieškodamas išėjimo iš susidariusios padėties. Toks paklydęs vadas kovos laimėti ar atlikti jam duotą uždavinį, žinoma, nebegali, nes kiekvienas paleistas priešas šūvis jį gązdina.

Labai panašioje padėtyje šandien yra atsідūrusios JAV su savo užsienio politika. Amerika kovoje su komunizmu yra paklydusi ir praradusi vadovaujamųjų pasitikėjimą. Ji yra pametusi kovos su komunizmu planą (žinoma, jei iš viso tokį planą kada nors ji turėjo!) ir dabar klaidžioja komunistų klaidinamųjų šūvių vedžiojama. Amerika yra išleidusi politinę iniciatyvą iš savo rankų ir net nebebando jos atgauti! Šioje padėtyje, priešas išnaudodamas Amerikos pasimetimą, veda jį į neišbėrądamą tarptautinį pelkyną, kuria ne tik nepalankias Amerikai politines situacijas, bet laikas nuo laiko vis laimi sau naujas teritorijas ir pavergia naujas tautas.

Amerikos draugai ir sąjungininkai, pamatę, kad jų vadas paklydo, vienas po kito nuo jos traukiasi ir ieško savų kelių. Tiesa, tų draugų šandien mažai ir beliko, o ir likę eina skirtingais keliais. Pagaliau, negalima jų nei kaltinti, jei jie atbuli traukiasi nuo bedugnės kranto į kurią dabar veda JAV vadinama "blaivaus proto" Rostov, Bundy, Galbraith, Bowles ir kitų formuojama užsienio politika. Tas, kas tikrai naudoja blaivų protą mato, kad toji "blaivaus proto" užsienio politika sąmoningai ar nesąmoningai veda laisvą pasaulį prie Chruščiovo kasmamos duobės...

Po II-ojo pasaulinio karo pasaulio veidas žymiai pasikeitė ir tas kitimo procesas dar tebevyksta. Surdžius jėgų pusiausvyrą, tvirti surdėjo griūti, o silpni keltis. Pav. Britų imperija pradėjo irti ir birėti tokiu tempu, kad šandien iš jos jau tik sala ir gražūs prisiminimai tarpaliki. Afrikoje, Azijoje dygsta nepriklausomos valstybės, kaip grybai po lietaus. Maskva prieš II pasaulinį karą neįveikė net ir mažos Suomijos, o dabar jau išplėtė savo imperiją tiek, kad jau valdo trečdalią pasaulio ir sava galybe aiškiai grąšo visam laisvajam pasauliui.

Amerika, tiesa, dar tebėra galinčiausia pasaulyje valstybė, tačiau jos prestyžas jau baigiamas sužlugdyti. Šandien jai spiaudo į veidą ir daug antausienis ne tik Maskva, bet ir tokie liliputai kaip Kuba, Haiti, Panama, Zanzibaras, Kipras, Ghana, Mali, Kambodija ir kiti. Šandien amerikoniai, dėka jų užsienio politikos, iš visur vejami, visur ujami. Jokios padėkos už milžinišką visiemis teikiamą paramą ir pašalpą, jokios pagarbos ar respekto ne tik iš meilės, bet ir iš baimės neberodoma. Amerika šandien kaip tas sužeistas liūtas tik ginasi nuo musų. Panama muša ir šauda amerikonus, degina jų pastatus, veja juos lauk ir diktuoja jiems sąlygas. Kambodija atmeta Amerikos ekonominę paramą, išprašo iš krašto pasiuntinybę ir visus amerikiečius patarėjus. Kuba išprovokuoja žvėjų suėmimą ir nutraukia Guatanamo bazei vandenį Zanzibaras areštuoja amerikiečių pasiuntinį, išstremia iš salos Amerikos mokslininkus ir pastato ultimatumą - pripažinti revoliucinę komunistų vyriausybę! Amerika, žinoma, kaip nuolankus ir visų stumdomas avinėlis, ultimatumą priima ir komunistinę vyriausybę tuoj pripažįsta. Amerikiečiai skubiai krausto si iš Kipro salos. Negeresnėje padėtyje jie yra ir Ghanoje, Mali ir net

Conge.

Prisimename kai velionis prez. Kennedy savo rinkiminėje propagandoje stipriai akcentavo reikalą pakelti Amerikos prestyžą. Deja, jam tas padaryti nepavyko. Jo įpėdinis prez. Johnson dar iki šiol irgi neparodė šioje srityje jokios iniciatyvos, nors progų jau turėjo (Panama, Zanzibaras, Kuba). Na, gal dar per trumpas laikas. Palauksime. Tačiau vilčių ir prosvaisių nedaug tesimato. Todėl reikia pripažinti kad ir labai nemalonų faktą, jog vargu ar Amerikos istorijoje jos prestyžas kada nors buvo taip pažeistas, kaip jis yra pažeistas šandien. Būti ir pripažinti esant amerikiečių užsieny (gal tik išskyrus Europą) šandien ir reikiama save išstatyti neapykantos ir panikos žvilgsnių paradiui... Kas gi prie to privedė? Atsakymo ilgai ieškoti nereikia. Tai yra rezultatas, kaip mes jau ne kartą esame minėję, dabartinės bailios, komunistams pataikaujančios ir vergiškos su juo bendradarbiavimo siekiančios "blaivaus proto" užsienio politikos. Komunistai labai gudriai išnaudoja tokią Amerikos pasimetimą, sava propaganda nustato priešiškas nuotakas prieš Ameriką Afrikos ir Azijos žemynuose. Juk komunistai su peršama bendradarbiavimo idėja kaip tik ir siekia pirmoje eilėje sugriauti Amerikos autoritetą net ir jos draugų tarpe ir palaidoti pasitikėjimą laisvojo pasaulio akyse. Komunistai visada sukuria tokią padėtį, kad Amerikai vis yra... per vėlu reaguoti...

Ir tikrai, jei ateinančiuose rinkimuose nebus pakeista dabartinė administracija, o ypač Valstybės departamento vadovybė ir jos patarėjai, Amerika rieda ir riedės į labai didelius sunkumus, ne tik su savuju priešu komunizmu, bet ir su savais draugais, tiek Europoje, tiek ir kituose žemynuose. Ir tai nėra kokė iliuzija ar nepagrįsta pesimistinė pasaulinės padėties vertinimo išdava. Tik žvilgterėkime atviroms akimis į pietryčių Aziją, kuri diena iš dienos slenkia komunizmo glėbin. Gi dėl pietryčių Azijos neginčiamos strateginės reikšmės, praradus ją, padėtis liks beviltiška.

Kas fermentuojasi pietų Amerikoje, kai iš Kubos komunistų bazės gni intensyviai sėjama komunizmo bacila. Atsakymas aiškus. Įvykiai Brazilijoje, Venecueloje ir pagaliau net ir Panamoje aiškiai rodo kryptį kur tas žemynas rieda ir kas ten bres-ta. Tik bereikia kiek didesnės kibirkšties, kad prasidėtų ten pavojingas eksperimentas.

Afrika yra bundantis ir verdantis katilas, kurį nuolat kaitina komunistai, o Maskva ir Peipingas ten jau turi net kelis prietiliūkus: Zanzibaras, Ghana, Mali, Somalią. Komunistų agentai ten dirba be atvangos ir kursto ekonominiu bei kultūrinu atžvilgiu atsilikusius, laisvam gyvenimui nepasiruošusius ir nepatyrusius kraštus prieš laisvą pasaulį. Komunistai negailėdami viliojančių pažadų judajai Afrikai, randa ten gan palankią dirvą savo idėjoms.

Va, tai maždaug toks, tik bendrais bruožais imant, šandieninis pasaulis.

Agresyvusis komunizmas žygiuoja pirmyn, o nuolaidūs Vakarai traukiasi. Svarbiausia - Vakarams šandien taip trūksta to pagrindinio stiprybės ir atsparumo elemento - vienybės. Jei šandien nuolat skundžiamasi, kad nėra reikiamo sutarimo ir vieningumo net ir tokiose nepaprastai svarbiose organizacijose kaip NATO, SEATO, OSA, ką tada bekalbėti apie kokią vieną veiklos ir akcijos planą? Šios organizacijos pavojingai braška ir darosi nebeveiksmingos, kaip tai parodė Kubos, Panamos, Laos ir Pietų Vietnamo klausimus sprendžiant. Čia irgi daugiausia kaltės reikia ieškoti to paties paklydusio vado ir jo "blaivaus proto" politikoje. Tų organizacijų nariai, išitinkę, kad jų vadas labai trūksta ne tik drašos ir ryžto darant sprendimus, bet kad jis neturi ir aiškaus plano šių dienų komplikotos pasaulinės kovos arenoje, pradėjo nebepritariti jo zig zaguotai politikos linijai. Kas gi dabar dar pritaria Amerikos užsienio politikai ir dar seka jos liniją? Gal tik savo nuolaidomis komunistams daugiausia yra panašūs britai, kurie prekyboje eina dar toliau. Amerika gi savo politika ir prekyba su komunistais tik save kompromituoja. Ir pati parduodama Rusijai kviečius ir vesdama derybas parduoti 2 mi-

lijonu svarų riebalų Kubai, naiviai bando nuo to sulaukyti kitus kraštus... Čia dabartinė Amerikos administracija vėl labai ryškiai demonstruoja savo politinį nesugebėjimą.

Žinoma, žiūrint per partinius akinius ir laukiant stebuklo, to dabartinio Amerikos flirto su Maskva ir jos satelitais ir visų iš to išplaukiančių padarinių galima ir nematyti. Galima visiems tiems faktams užmerkti akis ir tikėti, kaip įprasta filmose, tik laimingos pabaigos... Taip daro ne vienas iš mūsų demokratų... Bet faktinė padėtis dėl to nei kiek nepasikeis, o įvykiai riedės kaip riedėję savo kryptimi, kuri aiškiai nėra palanki laisvajam pasauliui.

Komunizmas savo agresyviųjų tikslų neatsisakys ir jiems sudaromų palankių situacijų plėstis neišnaudojės nepaliks. Ir nepalieka, - tai faktas, kuri visi matome.

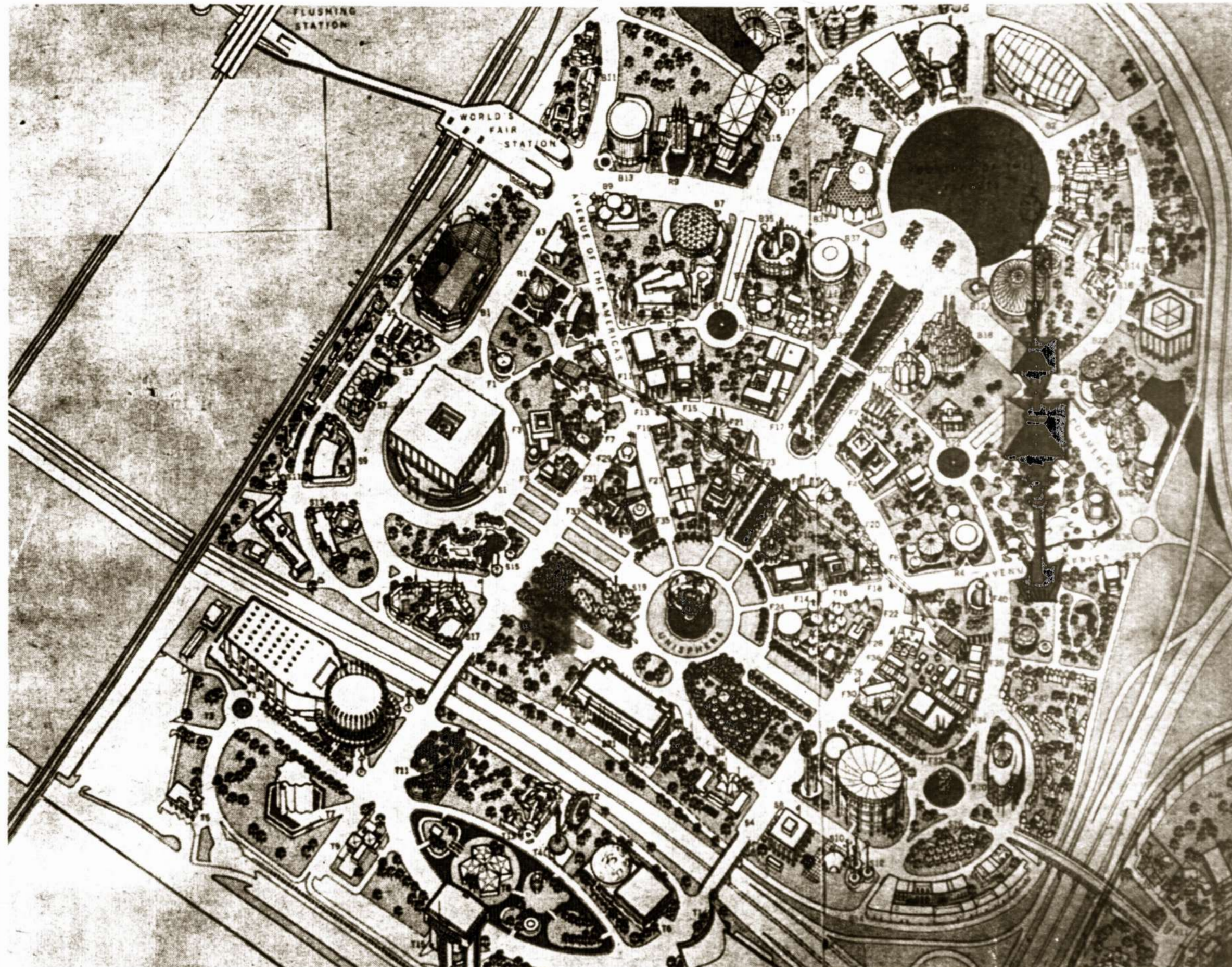
Laisvojo pasaulio politinė ir militarinė persvara dėl nevykusio vadovavimo, politinio trumparegiškumo, nedovanotinų klaidų, diena iš dienos mažėja. O su tuo mažėja ir viltys laimėti kovą prieš šių dienų apokaliptinį žvėrį - komunizmą.

Be abejo, anksčiau ar vėliau komunizmas laisvajam pasauliui išbudins ir išblašys jo visus saldžius sapnus, tik... ar nebus tada jau šaukštai po pietų... ar nebus nepataisomai per vėlu?...

K. Donelaičio Mokyklos Vasario 16d. minėjimą pravedė Mokyklos Vedėjas JULIUS ŠIRKA, įžanginiame žodyje sveikindamas mokinius pirmojo mokslo metų pusmečio uždavimo proga, pabrėždamas Lietuvos šventės reikšmę ir dėkodamas donelaitiškiems patriotams už sudėtas aukas-santaupėles lietuviybės išlaikymo reikalams.

Minėjimas įvyko Vasario 22d. Marquette Fieldhouse salėje.

New Yorko Pasaulinės Parodos planas ir jame matomas lietuviškas kryžius-koplytėlė, kuris stovės ir parodai pasibaigus. Koplytėlės projektą paruošė architektas Jonas Mulokas, darbai vyksta Valerijono Šimkaus sodijoje Chicagoje. Paminklas bus papuoštas puikiais lietuviškais ornamentais su 8 simbolinėmis Lietuvą išduojančiomis statulėlėmis, kaip tai Partizano Motina, Vytautas Didysis ir kt. Aukštis - 30 pėdų. Statybos išlaidos - \$ 4.000. Komiteto pirmininko prof. J. Stuko pavedimu, Chicagos Barcus Radio Šeima, -Aldona ir Feliksas Daukai talkina paminklo statybos lėšų vajui. Jų radio pranešimų dėka iki šiol duosnis tautiečiai jau yra sutelkę virš 1.500 dolerių. Ta proga Amerikos ir Kanados lietuviai bei jų organizacijos kviečiamos prisidėti prie šio paminklo statybos išlaidų padengimo. Aukos prašomos siųsti - Lithuanian Programs, Radio Station WOPA, Oak Park, Illinois, USA.

GARBINGAI PRADĖJOM-VYRIŠKAI TĘSĖKIM !

MIELI JAV IR KANADOS LIETUVIAI IR LIETUVĖS !

Šiais ir sekančiais - 1965 metais Didžiąjame New Yorke vyks didinga, pasaulinio masto paroda, kurią, tikimasi, aplankys per 70 milijonų žiūrovų atvykusių iš JAV ir kitų net labai tolimų kraštų.

Toje pasaulinėje parodoje yra duota galimybė organizuoti dalyvauti ir mums lietuviams, reprezentuojant tautinę kultūrą, dailę, meną, gražias lietuvių dainas, tautinius šokių, sportą ir kt. Gerai paruoštas lietuvių pasirodymas parodoje, kur bursis milijonai lankytojų, yra ypatingai svarbus, nes tokia galimybė pademonstruoti mūsų kultūrinės vertybės, priminti pasauliui žiaurios okupanto mūsų tautai daromas skriaudas, ir pareikšti lietuvių tvirtą ryžtą atgauti Lietuvai laisvę, yra labai reta. JAV Lietuvių Bendruomenės iniciatyva sudarytas Lietuvių komitetas pasaulinei parodai, pirminkaujamas prof. J. Stuko, susideda iš LB ir kitų lietuvių organizacijų atstovų, daro visus reikalingus žygius, kad parodoje lietuvių kultūriniai pasirodymai būtų vertingi, patrauklūs ir ko daugiausia patarnautų tautos reikalams. Paruošiamieji komiteto darbai gyvai vyksta. LIETUVIŲ DIENA parodoje yra sutarta: ji įvyks šių metų rugpjūčio 23. Tos dienos lietuvių programoje dalyvaus 38 chorai su 1.300 dainininkų, tautinių šokių 20 grupių su 400 šokėjų, daromi žygiai suorganizuoti dailės meno paroda, mūsų sportininkai turės savo programą, kuriai ryžtingai ruošiasi. Jau yra paruoštas specialus vertingas leidinys, vaizduojantis okupuotos Lietuvos dabartinę padėtį, ruošiamas spausdinti atskiras leidinys, apimantis lietuvių pastangas bei pasireiškimą spaudoje. Pačiame parodos centre, geroje ap-

linkoje, bus pastatytas specialistų meniškai sukurtas lietuviškas kryžius, kuris parodos parke pasiliks visam tolimesniam laikui. Visiems skaitlingiems paruošiamiesiems darbas įvykdyti, ir taupiai skaičiuojant, neišvegiamai bus reikalinga iki 30.000 dolerių, kuriuos surinkti tikime pavyks lietuviškosios mūsų visuomenės, aukų būdu.

Visiems yra aišku, kad tinkamas lietuvių pasirodymas parodoje labai priklaus nuo mūsų visų-JAV ir Kanados lietuvių-tampraus ir nuoširdaus bendradarbiavimo ir duosnios aukos. Tad mieli lietuviai ir lietuviškosios, - krepiame viltį į jus visus ir prašome jūsų aukos, kuri Lietuvos komitetą palaikyti parodai įgalintų visus jo užplanuotus darbus sėkmingai atlikti. Bendras darnus mūsų dalyvavimas parodoje yra drauge ir mūsų tautos laisvės bei garbės reikalas. Šiam svarbiame lietuviškam tikslui aukokime visi.

Skiriamą auką prašome siųsti Lietuvių K-to išdininkui sekančiu adresu Antanas Šetikas, 84-11 101 Street, Richmond Hill 18, N. Y. Čekius ir Mooney orderius rašyti - Lithuanian Committee for Worlds Fair.

VISIEMS aukojusiems būsime labai dėkingi:

JONAS BUDRYS
Liet. Gen. Konsulas

JONAS BALKŪNAS
Prelatas, Finansų Sek. Glo-
bėjas

J. STUKAS
KPP Pirminis
kas

J. ŠLEPETYS
Finansų Sekcijos pirm.

A. OŠLAPAS
Sekretorius

ZMOGUS NE VIEN DUONA YRA GYVAS! Jei būtų Jūsų apylinkėje tokių, kurie vien duoną mylėtų, - praneškite mums jų adresus ir mes per tris mėnesius jiems siųsime susipažinimui ir kitą maistą - spausdintą žodį!

LAISVOJI LIETUVA
FREE LITHUANIA

911 West 32 St. CHICAGO 8, Ill. Tel: FR 6-5416

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Published bi-weekly on Thursdays
by LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis
Igaliotas leidėjas - V. KAČINSKAS

Redaktorius - A. J. KAULĖNAS

Administratorius - K. RADVILA

Prenumerata metams \$ 5.
Subscription per year \$ 5

Atskiras numeris 20 c.
20 c. per copy

GARBĖS LEIDĖJAI: J. Bagdonavičius, St. Jakubickas, J. Lietuvninkas,
Dr. K. Liutkus, Br. Macianskis ir L. Virbickas

Nepateisinamas pralaimėjimas

Mūsų spaudoje kylantieji balsai prieš statomą Vašingtono katedroje paminklinę lietuvių kopyčią Šiluvos vardu verčia visus lietuvius susirūpinti ir klausimą išsiaiškinti visu platumu.

Lietuviškos kopyčios įrengimo organizatoriai pasirinko Šiluvos vardą (ar buvo priversti jį pasirinkti-Red), matyti, skaitydami Aušros Vartus kontroversiškais lietuvių - lenkų santykių atžvilgiu. Jie bijo galimo "nesusipratimo" su lenkais, to dėl pasirinko nekaltą Žemaitijos užkampio Šiluvos vardą. Jie Šiluvą pasirinko sauališkai, visai neatsiklausę lietuvių tautos balso, kuris, kaip matome iš spaudos, yra priešingas lietuvių kopyčią Vašingtone įrengti Šiluvos vardu.

Jeigu lietuvių kopyčios įrengimo organizatoriams buvo aišku iš pat pradžių, kad Vašingtono katedros vadovybė ne leis lietuvių kopyčios įrengti Aušros Vartų vardu, tai reikėjo apie tai paskelbti lietuvių visuomenei ir, geriausia, iš vis atsisakyti nuo lietuvių kopyčios įrengimo kitu vardu, kaip nesuderinamo su lietuvių tautos teise ir garbe. Tarptautiniu mastu žiūrint, jeigu negalima garbingai dalyvauti ir atstovauti lietuvių tautą tarptautinėje arenoje, - verčiau visai nedalyvauti, negu dalyvauti negarbingai ir pažeminamai.

VISI lietuvių žygiai, daromi tarptautinėje plotmėje, turi derintis ir negali būti partizaniški. Negal būti mūsų dvasiškajai nceistina ką nors lietuvių tautos vardu daryti partizaniškai. VISI mūsų darbai veda į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, visi mūsų keliai veda į Vilnių, į Aušros Vartus.

Įrengus kopyčią Šiluvos vardu, mes padarytume didžiausią žalą lietuvių tautos ir Lietuvos prestižui ne tik mūsų pačių tarpe, bet ir tarptautiniu mastu, būtent:

1) MES PASIJUSTUME TOKIE MAŽI IR SILPNI, kad... su Šiluva pasitraukę į Žemaitijos ribas, lyg ir patys vykdytume "galingesnių" Lietuvos kaimynų norus ir toliau mažinant etnografines Lietuvos ribas, tęsiant lietuvių tautos traukimas Baltijos pajūrin.

2) Bijodami išeiti į tarptautinę areną su lietuviškais Aušros Vartais, patys savo valia pripažintume, kad ne tik Aušros Vartai yra neapginami ir yra "kažkieno kito", bet ne mūsų šventovė, kartu pripažindami, kad ir pati Lietuvos sostinė Vilnius yra ne Lietuvos!

3) To kaip tik ir laukia tie, kurie neteisėtai savinasi Aušros Vartus ir patį Vilnių.

ČIA YRA MŪSŲ EGZAMINAI: ar mes esame sąmoninga ir valstybinė tauta, ar mes tik "pastumdėlių" minia, pagal Fridrichą Nitschę, tik... "traša geresnei būtybei"...

Siekdami Lietuvos išlaisvinimo,

juk siekiame visos etnografinės Lietuvos išlaisvinimo: su visa Nemuno upyno erdve, - nuo Baltijos jūros iki Lydos, nuo Naručio ežero iki Aisčių marių. Dėl lietuvių tautos etnografinių žemių jokių kompromisų negali būti.

Dėl liguistų kaimynų "pretenzijų" į Lietuvos žemes ir šventoves yra tik toks atsakymas: vieniems - suviršinkite tik savo valstybės žemes ir garbinkite savąją "Matka Boska Czesłochowska" - "Czarna Madona" pačioje Lenkijoje; kitiems - jei jau lietuvių tautos sąskaiton "atsirado" tiek katalikų gudų pravoslaviškoje Gudijoje - paliekame jums garbinti stebuklingąjį Dievo Motinos paveikslą Naugarduke.

Partizaniškas lietuvių dvasiškijos kapituliavimas prieš "galimas" kažkieno intervencijas yra ne kas kita, kaip nepasitikėjimas sa-

Lietuvių Dailininkų Religinio Meno Parodoje Chicagoje, kurioje yra išstatyti 30 dailininkų 146 meno kūriniai, Prof. ADOMAS VARNAS taria sveikinimo žodžius parodą atidarant š. m. kovo 7d. Šv. Kryžiaus parapijos meno galerijoje. Gilumoje A. Varno ir Vl. Vaitiekūno kūriniai. Paroda bus atidaryta iki kovo 15 d. lankoma - nuo 12 v. iki 9 v. v. kasdien.

vimi, savo neginčytina teise, visos Lietuvos laisvinimo kovos išdavi-mas!

Tos nuolaidos ir bailumas yra be reikalingas, - mes turime jėgų savc teises apginti. Priešingai, - neryž-

tas ir nedrąsa teisėtuose lietuvių tautos žygiuose, gyvybiniuose visam Lietuvos laisvinimo kovos fronte, yra ne kas kita, kaip nepateisinamas defetizmas - pralaimėjimas, - "nusi teikimas iš anksto pralaimėjimą

laikyti neišvengiamą, ir užtat nusi-statymas kapituliuoti be tolimesnės kovos." (LE. IV. 398 psl).

E. K. PANERIETIS

Ir vokiečiai žada staigmenų

Rašo: Kazys Veržikas

Pastaraisiais laikais buvo nemaža įvykių, kurie tartum rodo, kad mažesnės tautos ir valstybės nebe-paiso JAV politikos norų ir sprendi-mų. Kuba, Panama, Vietnamas, Kip-ras ir kviečiai labai pakenkė Ameri-kos politikos patrauklumui ir gro-žiumi. Betgi pats ryškiausias tokio po-būdžio įvykis tai De Gaulle žygiai.

De Gaulle (buvęs ir tebesąs JAV karo sąjungininkas) tarytum pasidarė vadu tųjų valstybių, kurios įdris-ta turėti savo, nuo JAV nepriklausoma, politiką.

KODĖL DRAUGAI ?

Vokietija ir Japonija buvo atkakliausi ir žiauriausi Amerikos prieš-šai karo lauke. Po karo, iki pat šio laiko, Japonija ir Vakarų Vokietija buvo kuone vieninteliai taip ištikimi ir paklusnūs JAV draugai. Nesunku suprasti, kad tas draugiškumas ir paklusnumas Amerikai jiems labai "apsimokėjo". Faktiniai Vokietijai ir Japonijai ir nebuvo kitos išeities. Betgi dabar, kai viskas taip keičiasi ar negali minimas mūsų paklusnumas išnykti ?

Apie Japoniją kalbėsime kitą kar-tą. Gi norėdami kalbėti apie Vakarų Vokietijos ateities politiką, turime atsiminti štai šiuos tris dalykus:

PIRMAS - Visos vokiečių tautos aukščiausias tikslas - sujungti rytų ir vakarų Vokietijas. Didžiausias viltys buvo iki šiol sudėtos į Ameri-kos palankumą ir pastangas sujungti suskaldytą Vokietiją. Tai buvo vien-a iš priežasčių (žinoma, buvo ir daugiau kitų) kodėl vokiečiai taip pataikavo Amerikai. Betgi dabar vo-kiečiams pasidarė galutinai aišku, kad jų viltys buvo naivios ir visai be jokio pagrindo. . Amerika, per gan trumpą laiką, jau net du kartus naikino ir dalino Vokietiją. Nejaugi kas patikėtų, kad Amerika tatai dar-ė tik todėl, kad turėtų progą vėl su-

jungti Vokietiją? Yra ir kitas klausimas: kol JAV žada Vokietiją su-jungti - tol ji labai "reikalinga" Vo-kietijai. Kas pasidarytų, jeigu Vokie-tija būtų ištikrųjų sujungta ir taptu galinga? Tai klausimas Amerikai. Ar nereikėtų ir vėl "pasirūpinti" jos išdalinimu? O tol kol Vokietija yra padalinta, Amerika visada gali pa-grąsinti sovietams, kad... Vokietija gali būti sujungta, ko labiausiai bijo sovietai! Ištikrųjų, bolševikai nieko taip nebijo, kaip vokiečių. Ar-gi vokiečiai to nesupranta ?

VOKIEČIAI MELŽIA DVI KAR-VUTES...

ANTRAS - vokiečius paskatinan-tis dalykas - De Gaulle žygiai, o svarbiausia - Prancūzijos branduo-liniai ginklai. Jei Europoje bus savi nuo Amerikos nepriklausomi atomi-niai ginklai, - sovietai nesijaus sau-gūs, sovietai nebesijaus, kad Ameri-

ka gali juos išgelbėti iš ato-minio karo. Tad ir sovietai bus lin-kę daugiau tartis su Europos valsty-bėmis ir mažiau pasikliauti tiesioginiu telefonu laidu tarp Maskvos ir Vašingtono. Tiesa, vokiečiai dabar nori "dvi karvutes melžti" - mylėti Ameriką dėl pinigų ir vilioti Prancūziją dėl idealų - dėl suvienytos Vokietijos. Kol kas vokiečiams toji politika sekasi. Bet, atrodo, nebetoli-tas laikas, kai vokiečiai pasuks į tiesiogines derybas su Maskva.

TREČIAS - Tokios derybos be V-šingtono palaiminimo, aišku, būtų neauodingos JAV poli tikai. Gal atro do nerimtas dalykas taip spelioti. Gali būti. Bet vienas įvykis gan įtar-tinas - tai vakarų Berlyno tiesiogini-s susitarimas su rytų Vokietija. Tai buvo padaryta per praėjusias Kalėdas. Buvo sutarta, kad rytų Vo-kietija leidžia vakarų Berlyno vo-

kiečiams aplankyti savo gimines ry-tų Berlyne. Pasakytum, -tai nieko ypatingo. Bet tai jau šešėlis, kad ir labai netiesioginio rytų Vokietijos pripažinimo, kaip "antros" nepri-klausomos Vokietijos. Ir dar svarbesnis dalykas, - tas susitarimas taip įvyko, kad dabar "nebeaišku" ar tam susitarimui pritarė vakarų Vokietijos vyriausybė Bonnoje, ar tam susitarimui pritarė vakarų są-jungininkai - Berlyno komendantai (generolai) formalūs vakarų Berly-no bosai ir, pagaliau, vakarų sąjun-gininkų vyriausybės... Taigi... "ne-beaišku".

KAS SLEPIASI PO ŠIUO NEAIŠ-KUMU ?

Kiek matyti iš spaudos, po tuo ne-aiškumu slepiasi vakarų vokiečių partijų ir atsakingų politikų kova (kol kas tyli kova) dėl klausimo ar eiti į tiesiogines derybas su rytų Vokietija (faktiniai su Kremliumi) ar ne. Yra griežtai priešingų nuomonių ir krikščionių ir socialistų tarpe. Betgi yra viena vokiška asmenybė, nelabai dažnai minima Amerikos li-tuvių spaudoje - Willy Brandt, vaka-rų Berlyno burmistras, kuris tą "Kalėdinį" susitarimą su rytų Vo-kietija įgyvendino.

Willy Brandt yra vokiškas social demokratas. Neseniai jis buvo išrink-tas visų vokiečių socialdemokratų vadu. Ir žinoma, per sekančius vaka-rų Vokietijos rinkimus jis bus kan-didatas į vakarų Vokietijos kancler-rius. Taigi, susidaro toks įspūdis, kad Willy Brandt yra šalininkas sa-ivistovios ir lanksčios vakarų Vokie-tijos politikos. Kai kam jau vaidena si, kad Brandt gali paveržti Chruščiovo draugystę iš Amerikos, kaip De Gaulle paveržė iš Amerikos Ma Tse-tungą. Tikėkim, kad taip nebus. Bet "atsarga gėdos nedaro"...

Puikus pavyzdys ...

Kaip reikia su komunistų imperia listiniais siekiais tvarkytis, klasė-ką pavyzdį parodė prez. De Gaulle.

Vasario pradžioje, buv. prancūzų Afrikos kolonijoje Gabon, kuri jau nuo 1960m. yra nepriklausoma res-publika, komunistai kaip ir Zanziba-ro saloje, buvo įvykdę perversmą ir užgrobę valdžią. De Gaulle nieko nelaukdamas ir iš niekur patarimo ar pritarimo nelaukdamas, pasiuntė savo karinius dalinius, numalšino sukilėlius, atstatė krašte tvarką ir grąžino teisėtą prez. M'Ba į valdžią. Jis čia davė gerą pavyzdį anglo-sak-sams, kaip reikia reaguoti į komu-nistų užmačius ir kaip su jais tvar-

kytis. Komunistai tyli, kaip vandens į burną paėmė...

Beveik tuo pačiu laiku komunistai įvykdė perversmą Zanzibare, buv. britų kolonijoje... Britai nei piršto nepajudino gelbėti teisėtą valdžią ir toji kolonija dabar jau yra raudon-jų rankose, sudarydama gerą prie-tiltį komunizmo sklidimui į Afrikos žemyną.

Klasiška paralelė. vienur praras-tas kraštas ir atiduotas komunisti-nei diktatūrai, kitur - energinga ir greita akcija išgelbėtas laisvam gy-venimui.

KVIEČIAME VISUS BENDRADARBIUS, SKAITYTOJUS IR LAIKRAŠČIO BIČIULIUS Į RENGIAMĄ š. m. BALANDŽIO 18 dieną (šeštadienį) PAVASARINĮ SPAUDOS BALIŲ, kuris įvyks BALIO PAKŠTO SALĖJE - 2801 West 38 Street

Laisvosios Lietuvos - Spaudos Balius !

NUOTAIKINGA PROGRAMA, PUIKUS BALIO PAKŠTO ORKESTRAS ŠOKIAMS IR KITI BALIAUS PAJVAIRINIMAI SUTEIKS PUKIĄ NUOTAIKĄ Veiks užkandų ir gėralų barai. KVIEČIAMI VISI - VISI ! Pradžia 7 val. 30 min. vakare.

Titnago Ugnis

Rašo: St. Vidmantas

St. VIDMANTAS, Melrose Park, ILL.

nuoširdžias pastangas jį gražinti į Mindaugo laikais buvusią Lietuvą. Romane "Titnago ugnis" skaitytojas vedžiojamas po senuosius sunkiai įžengiamus miškus, kurių medžiūse randa sau prieglobstį bočių vėlės; dalyvauja religinėse apeigose, gyvena paprasčiausio žemdirbio vėgais ir rūpesčiais. Šiame fone išryškėja tuometinė valdančiojo luomo hierarchija, su natūraliais žmogaus prigimčiai siekimais garbės ir galios kitus valdyti. Tiesa, Kralikuskas ano meto valdovus, kunigaikščius vadina rikiais ir jų neapsuypatingu ištaigingumu. Jie vaizduoja mi gyveną žymiai paprastesnį gyvenimą, nei mūsų vaizduotė juos sukūrė klausantis istorijos pamokų. Bet jie tinka į autoriaus planą, kurio jis laikosi per ištisą veikalą.

Veikalas kompozicijos atžvilgiu sudėtingas ir aiškiai rodo autoriaus gerus norus. Bet pripažinkime, kad galima matyti kelis dalykus iš karto, girdėti įvairius garsus tuo pat metu, bet negalima nei rašyti, nei skaityti kelių dalykų tuo pačiu laiku. Toks paralelinis įvykių vystymasis kaip tik pareikalauja iš autoriaus igimto sugebėjimo juos surišti taip, kad skaitytojas intrigos atžvilgiu būtų įtamptas. Neatsargu būtų tvirtinti, kad tatau autoriui pavyko. Ne visiškai pasisekimo priežastimi - persilpnas pagrindinis veikėjas.

Pagrindiniu veikėju romane reikėtų laikyti Gudizadą. Jis yra tas veikėjas, kuris suriša keliose vietose tuo pat metu besivystančius įvykius. Tuo tarpu Tautvilas ir Mindaugas, tarp kurių vyksta kova dėl pirmavimo, ypač Mindaugas laikomas daugiau nuošaliai. Vargu galima būtų tikėti, kad autorius pagrindiniais įvykiais laikė Gudizado romansą su Lirga arba porą susitikimų su Meldene. Meldenė, iš viso, veikalo pagrindiniai minčiai yra bereikalingas veikėjas, kurio nevedus ir areną skaitytojas jausis nepasigęstų. Nepasigęstų jos skaitytojas lygiai taip, kaip ir Gudizadas dėl jos niekio (beveik) neišgyvena, kai ji kartu su Visimantu nusižudė. Tai parodo, kad autorius nesigilino į žmogaus vidi-

nus išgyvenimus.

Jeigu autorius tikrai savo veikalą norėjo rašyti jaunimui, tai Malde nė ir meškiukas vienuolikos metų amžiaus skaitytojui būtų buvę reikalingi. Bet tuo atveju jis prieštarautų pats sau, nes senovinės kalbos vartojimas, veikalą padaro nebeįdomu be stiprių lietuvių kalbos pagrindų. O ką jau bekalbėti apie tą atvejį, kai skaitytojui lietuvių kalba jau yra antroji kalba.

Taigi, atrodo, veikalas rašytas brandesniam skaitytojui, betgi tada Gudizado charakteris (kaip centrinio veikėjo), kuris riša paraleliai besivystančius įvykius, yra per silpnas ir neatlieka jam pavesto autoriaus uždavinio.

Vertinant kaip istorinį romaną, bent toks susidaro išpūdis pradžioje, - pagrindiniais veikėjais reikėtų laikyti Tautvilą ir jo varžovą Mindaugą. Šioje kovoje dėl valdžios Tautvilas charakteris ir vaidmuo yra pakankamai išryškintas. Jo samprotavimai yra logiški ir psichologiškai pagrįsti. Tuo tarpu Mindaugas paminimas tik prabėgomis. Skaitytojas tik "sužino", kad jis yra klastingas, užsispyręs ir siekia apjungti Lietuvą į vieningą valstybę. Visa tai nuskamba tik žodžiais ir Mindaugas nustumiamas į antraeilį veikėjų vietą.

Veikalą autorius pradeda Kernavės pilyje, tik po pilies valdovo Dausprungo nužudymo. Apie tai skaitytojai sužino iš jo sūnaus Tautvilos spėliojimų, kas tėvą nužudė. Nužudymo paslaptis neatidengiamą iki veikalo pabaigos. Šis uždavinys paliekamas Gudizadui, taip kaip reikalauja veikalo planas. Lygiagrečiai įvykiai prasideda ir Kreivonyse, netoli

Kernavės, Gudizado tėviškėje. Čia Gudizadas myli mergelę Lirgą, kuri vilioja kareiva Eigėla, jo tėvo - žemdirbio skriaudėjas. Gudizadas vyksta į Vilnią (Vilnių?) druskos, netikėtai susitinka Tauralgą, Mindaugo palydovą ir patį Mindaugą. Ginčė su Tauralgą dėl Lirgos, Gudizadas Mindaugo paatėbimas kaip narsus vyras, apdovanojamas žirgu ir pakviečiamas kariu pilyn. Gudizadas bekeliaudamas iš Vilnios į tėviškę ten ir atgal, sutinka kitą mergelę Maldenę. Ją, jo akivaizdoje, pagrobia Visimantas grįždamas iš Kernavės, kur buvo suplanuotas bendras Tautvilos ir Bulviečių sąmokslas prieš Mindaugą. Pagrobimo metu Gudizadas pririšamas prie medžio, sudaužoma akmeniu jo galva ir taip paliekamas. Tai padaro vienas iš Visimanto tarnų, kuris, kaip gale veikalo Gudizadas išaiškina, savo rankomis buvo nužudęs ir Dausprungą. Kiek vėliau Gudizadas vadovauja Visimanto pilies paėmimui. Čia jis sutinka Maldenę, dabar jau Visimanto žmoną. Čia Gudizadas atpažįsta ir tą, kuris jo galvą akmeniu sudaužė. Prispirtas Gudizado jis prisipažįsta nužudęs Dausprungą. Reikia čia pažymėti, kad autorius visur bando pabrėžti Gudizado asmenį. Su kuria pagal iš anksto pramatytą planą įvairius nuotykius, bet, deja, autorius nepavyksta Gudizado padaryti didvyriu. . . tik paprasčiausią kopiją "Western" filmų herojaus. Gudizadas ir lieka be sielos, kaip marionetę teatro lėlė. Visi jo išgyvenimai jam prievarta primesti. To pasekoje, Gudizadas, kaip įvykių grandinę jungias herojus, yra lygus vandens ir smėlio mišiniui rišant mūrę plytas. Tad nieko nuostabaus, kad autorius vietoj istorinio romano "Titnago ugnis" parašo dar "romana" "Gudizado nuotykius", beveik nieko bendro neturinčio su pirmuoju.

Atvėžiau skaitant romaną "Titnago ugnis" susidaro išpūdis, kad autorius buvo sudaręs planą ne dviejų šimtų puslapių veikalui, bet dvigubai didesniai. Pradžioje veikalo įvesti veikėjai, atrodo, buvo gan apgalvotai parinkti istoriniam romanui. Tą tvirtina ir senovinės kalbos vartojimas, parinkimas personažų iš gana skirtingų luomų ir skirtingais charakteriais. Broliai Tautvilas ir Eitvydas yra vienas kitam būdu priešingybės. Tudaminas pats paprasčiausias žemdirbis - Eigėla žemvaldis. Tai rodo, kad Kralikuskas moka sudaryti planą ir jam vykdyti parenka geras priemones. Tik deja peranksti pavargo ar per daug skubėjo. To pasekoje net ir senoviskios kalbos atžvilgiu nėra išlaikytas vienalytiškumas ir sukurtieji personažai nepanaudoti.

Lietuvos Laisvės Kova Neteko Didžiojo Kovotojo

- tąsa iš 1 puslapio -

Liūdna, kad Mieliojo Antano netekome. Būt dar liūdniau, jei su jo mirtimi visa ir baigtųsi. Bet mes esam tikri, kad Velionis ir miręs tės veikalą už Lietuvos prisikėlimą. Jis nesiliau užtarti Tautą pas Tą, kuris žemėje pergyveno tremtį Egipte ir kuriam lemta būvoti visą savo gyvenimą pergyventi gimtosios žemės okupaciją. Savo krašto okupanto sprendimu Jis žemėje ir mirė. Tat, mūsų byla dangiškajam Tėviui artima. Būkime tikri, Velionis maldomis nesiliau šturmuoti Tą "kuris viską pas Dievą gali", kad būtų atitolinta ryškėti nuo Lietuvos dangaus, kad Dievas palaimintų mūsų tautos žemėje aspiracijas ir veiklą ir jas apvainikuotų

sėkme. Lietuvos kankinių kraujas ir jos pasišventėlių pastangos tebūnie sėkla Lietuvos prisikėlimui. Velionis Lietuvos prisikėlimu tikėjo. Tikėjime ir mes. Vietoj audros išvers to stulpo, kuriuo rėmėsi Lietuvos išlaisvinimo veikla, tuoj kitą statykim. Tai ne vien Kudirkos, bet ir Velionio paliktas vykdyti testamentas.

Mielasai Antanai, išsėkis ramybės. Hodie tibi, cras mihi, - šiandien Tau, rytoj man.

Kad Tau būtų lengvesnė šio sveitingo krašto žemelė, aš atvežiau Tau žiupsnelį Laisvosios Lietuvos žemelės, kurią taip mylėjai ir dėl kurios žmonių nenuilstamai dirbai, ko vojai ir mirei.

Liūdna, kad Mieliojo Antano netekome. Būt dar liūdniau, jei su jo mirtimi visa ir baigtųsi. Bet mes esam tikri, kad Velionis ir miręs tės veikalą už Lietuvos prisikėlimą. Jis nesiliau užtarti Tautą pas Tą, kuris žemėje pergyveno tremtį Egipte ir kuriam lemta būvoti visą savo gyvenimą pergyventi gimtosios žemės okupaciją. Savo krašto okupanto sprendimu Jis žemėje ir mirė. Tat, mūsų byla dangiškajam Tėviui artima. Būkime tikri, Velionis maldomis nesiliau šturmuoti Tą "kuris viską pas Dievą gali", kad būtų atitolinta ryškėti nuo Lietuvos dangaus, kad Dievas palaimintų mūsų tautos žemėje aspiracijas ir veiklą ir jas apvainikuotų

sėkme. Lietuvos kankinių kraujas ir jos pasišventėlių pastangos tebūnie sėkla Lietuvos prisikėlimui. Velionis Lietuvos prisikėlimu tikėjo. Tikėjime ir mes. Vietoj audros išvers to stulpo, kuriuo rėmėsi Lietuvos išlaisvinimo veikla, tuoj kitą statykim. Tai ne vien Kudirkos, bet ir Velionio paliktas vykdyti testamentas.

Mielasai Antanai, išsėkis ramybės. Hodie tibi, cras mihi, - šiandien Tau, rytoj man.

Kad Tau būtų lengvesnė šio sveitingo krašto žemelė, aš atvežiau Tau žiupsnelį Laisvosios Lietuvos žemelės, kurią taip mylėjai ir dėl kurios žmonių nenuilstamai dirbai, ko vojai ir mirei.

52-oji tąsa

Padėtis yra tokia: mūsų užnugarėje yra vieškelis, į dešinę nuo mūsų nepertoli miškas, kuris netrukus baigiasi stačiu kampu, tarsi nukirstas. Kairėje gan tankūs krūmai, besijungia su ta pieva, kurioje mes dabar gulime. Už tų krūmų yra toji vėta iš kurios mes buvome apšaudyti, taigi, ten irgi turėtų būti gyvenama vietovė, - kaimas ar vienkiemis.

Prieš mus vėl kalnelis (nedidelis), ariamos žemės plotas irgi paliktas dirvonui.

Kas už to kalnelio, mes nematom, bet iš už jo kyšo keli aukšti medžiai. Reikia manyti - ten irgi yra kaimas ar sodyba.

Iš šios vietos mes vieškeliu nematome, jis bėga pakalnėje, bet reti šūviai ir atskrenda iki mūsų šūkavimai vis nesibaigia.

Rytuose dangus aiškiai šviesėja, ragindamas mus skubėti, kad nebūtu me užklupti šviesos šiame atvirame plote.

Pasukdami į žulniu kampu į mišką pusę ir bandydami pasiekti miško kampa, perbėgimais, po vieną, mažo mis distancijomis, artėjame į jį.

Mūsų viltis - surasti apleistą sodybą, kuri, mūsų abiejų išitikinimu, vis vien turi būti kur nors šioje apylinkėje. . .

Esame pavargę ir išsisėmę, kaip benamiai šuneliai. . . Kankina ir nemiga. Už tai noras surasti nakvynę tinkamą vietą didelis - iki debesų! Kad tik greičiau!

Pagalčiau, vargais negalais, mes pasiekiame tą miško kampa.

Ramu. Kurį laiką ilsimės.

Iš šios vietos mes matome naują plotą pievų, eilę tvorų, keliolika viešųjų medžių, griovį apaugusį mažais krūmais ir ten toliau - vėl kitą mišką.

Jokios sodybos!

Mūsų spėjimas nepasitvirtina. Visa tai veikia į mūsų pavargusius nervus ir mes esame zivzrlūs, kaip bitės prieš lietų. . .

- Velnias mus čia ir užnešė! - keikiasi Perkūnas, - tartum kokioj dykumoj - nėra jokio prieglobščio pavargusiai galvai priglausti. . .

Tiesa, mes likome išmušti iš savo maršruto, bet visa tai padarė ne velnias, bet mūsų kovų draugai partizanai ir kiek anksčiau matyti striba.

Prieš mus yra dvi išeitys: vėl mėtis į naują ieškojimą tos mūsų vaizduotėje esamos čia kur nors netoli (būtinai!) sudėgintos sodybos, tai reikėtų bandymą pasiekti prieš mes esantį kalnelį (visai atviru plotu!) ir iš ten žvalgytis. . . Arba, - ryžtis nakvoti čia pat. . .

Ir viena ir kita išeitis mums pavojinga. Bet kito kelio nėra, negi sumėgsi į žemę. . . Pagaliau, esi 'ne kamparas, kad galėtumei išgaruoti. . .

Mūsų nuomonės skiriasi: Perkūnas būtų linkęs tęsti ieškojimą saugesnės vietos nakvynę ir eiti į tą kalnelį; aš siūlau parinkti patogesnę poziciją mūsų matomam griovyje, kuris pakankamai yra apžėlęs krūmais ir būdamas taip nuošaliai nuo bet kokio judėjimo, mums tiktų dienos praleidimui.

Nei vienas, nei kitas neturime"gerų ir tvirtų argumentų" savo pasiūlymams paremti. . . Jei, pagaliau, mes eitume į tą kalnelį, kas gi gali garantuoti, kad ten tikrai bus ta "sudeginta" sodyba? O jei rasime "gyvą" kaimą? Tektų grįžti atgal. . . o ryto aušra jau čia pat!

Iš dviejų blogybių renkames vieną - nutariame pasilikti atvirame kaime - griovyje.

Kurį laiką einame grioviu, toldami nuo miško. Jis vietomis gilesnis, vėtomis visai lėkštas, apneštas krantų smėliu, matyti, senai betvarkytas ir beprižiūretas. Dugnas sausas, tik vietomis yra sunešti nedideli plotai dumblo, dabar sudžiūvusio į juodą plutą, šiaip gražiai smėlėtas.

Pagalčiau pasirenkame vietą nakvynę. Krante nemažas gluosnis, pasvyręs kiek nuo paslinkusios žemės ir griovio pusę, savo šakomis gan vėsliai dengdamas vieną pakrantę.

Išsivalome nuo šakų šakelių tą "slėptuvę", pasidarydami gan neblogo guoliui vietas. Mūsų užsimaskavimas, galima sakyti, yra tobulas: net ir iš arti sunku būtų spėti ir tuo labiau pamatyti, kad kas nors tupi po tuo gluosniu. . .

Perkūnas rengia mums pusryčius (esame gerokai išalkę), o aš išeinu grioviu atgal miško pusėn ir ryto

Lietuvos Milžinai

Kovojančios Lietuvos Partizano atsiminimai

IS NETOLIMOS PRAEITIES

Tikrų įvykių apzvalga

balzganėje šviesoje tikrinu, ar mes nepalikome savo pėdų žygiuodami grioviu. Randu vietomis aiškias pėdų žymes ir grįždamas atgal jas aiškinu lapuota medžio šaka, taip sunaikindamas visus mūsų paliktus pėdsakus iki pat mūsų "stovyklos".

Dabar galime ramiai rengtis užtarnautam poilsiui.

Pavalgome. Man eilė nešti sargybą. Perkūnas krenta į pasirengtą guolį ir po akimirkos užmiega galiu išvargusio žmogaus miegu. . .

Išitaisau prie pat gluosnio kamie no stebėjimo "postą". Prieš mus plktas atviras ir lygus, stebėjimas geras: esu pilnai dengiamas gluosnio nusvyrusių šakų ir žolės. Jokio garso, išskyrus nubundantį miško gyven tojų keliamą "aliarmo" čiučėjimu ir kylančio vėjo šlamėjimo svyronešio gluosnio tankiuose lapuose. Ore drėgmės daug, atrodo, kad su ryto šviesa turėtume susilaukti lietušio, kuris mus nebūtų geras bičiulis - permirkume iki paskutinio siūlo, be vilties greit išsidžiiovinti.

Tiesa, mes savo kuprinėse turėjo me vokiškų brezentus, kurie žygio metu ištikrųjų yra patogi priemonė gintis nuo lietaus, bet sėdint griovyje. . . kuris, reikia manyti, prisipildytų lietaus vandeniu, toks brezentas būtų mažą pagalbą.

Jau šviesu, nors saulė dar netekė jusi. Nėra šalta, bet nuo nuovargio kūnu laksto drebulys ir juo toliau, tuo labiau akių vokai sunkėja prisipildydami "švinu". . .

Spėjimas buvo teisingas. . . Toluomoje išgirstu griaustinio dundėjimą kuris po valandos kitos jau burbuliuoja visai arti, ten už miško.

Dangus kas minutę klojasi tamsesnias debesimis, kurie dideliu greičiu lekia šiaurės rytų kryptimi, stumdydami vienas kitą, tartum piktose lenktynėse. . . kas greičiau! . . .

Seku debesų kunkuliavimą ore ir tamsėjantį dangų. . . Iš už miško išlenda ir pagrindinis to viso kaltininkas - storas, riebus ir tamsiai piktas debesis. . . Jis mėto žaibus. . . Vėjas stiprėja kas minutę, švilpaudamas pakrantės viksvose ir gluosnio šakose.

Nebeišvengiamai susilaukiame ir lietaus, nors jis mums taip nereikalingas. . .

Mano draugužina miega giliu miegu. Jo nepažadina nei pašėlęs dundėjimas ir nuolatiniai žaibai.

Nuo lietaus mes esame dengiami gilau kriaušo, pasvyrusio su visu gluosniu į griovio pusę. Kol kas esame sausi, nors stiprus lietus jau ima dengti vandeniu griovio dugną. . . Kiek aukštai jis kils? Ar apsems mūsų kojas?

Lauke vėl tamsu, nebėra ko sekti aplinką, lėndu po kriaušu ir susirietęs šalia miegančio draugužio seku griovio dugne vandens žaismą. . . Ne ilgai trukus griovys prisipildo tiek vandens, kad jis pasijudina tekėti į miško pusę. . . Atrodo, kad geras to griovio nuolaidumas nelsis čia pakilti vandeniu aukštai, nes srovė ne mažą sparta neša susirenkantį vandenį žemyn.

Po valandos didysis viesulas, lvdimas perkūno ir žaibų, kiek aprimta, nors vis dar tebelija. Griaustinis dunda jau toliau. . . Ore šviesėja.

Spaudos ir gyvenimo verpetuose ...

DĖDĖS SAMO AKLUMAS ...

Amerikiečių džiūgavimas, kad... štai komunistinė Rusija susipiaus su komunistine Kinija primena du gerus draugus ir kaimynus džukus, kurie bendrame darže užsiaugino kiaulę. Kadangi abiejų sodybos sudarė bendrą kiemą, tai juodu ir nepajūto, kaip ta kiaulytė nuo stalo likučių nepastebimai užaugo į kiaulę. Palaidą kiaulę laikyti kieme pasidarė nebe paranku, tad abu nutarė ją papiauti ir mėsą pasidalinti. Bet visai netikėtai tarp gerų draugų prasidėjo ginčai - kaip tą kiaulę papiauti: - Lengviausia kiaulę nugalaboti, - cvanknt su kirvuku į kaktą ir paskui peilį į gerklę: apsvaigusi kiaulytė nė nepajus kaip bus nugalabota, - aiškina vienas draugų.

- Taip negerai, - atsikerta kitas, - reikia, kad kraujas gerai nutektų, kad mėsa būtų švari... Tad geriau porai vyrų kiaulę palaikyti ir neapglušinti... svakt peiliu į gerklę... Tai kas, kad kiaulė cyps, bet už tai kraujas gerai nubėgs jai besisparandant...

Ir taip žodis po žodžio ir draugai įsitraukė į didžiausius ginčus, net kaimynus įtraukė, mat, taikytojų prireikė... Bet, visvien, kiaulė savo likimo neišvengė...

Dėdė Samas darosi panašus į tą džukų kiaulytę... Jis džiūgauja, kad jo skerdikai susikirto dėl to, kaip jį geriausia likviduoti... Užmiršta vargšas, kad abu sutaria, kad Samą reikia likviduoti, tik nesutaria kaip tauti padaryti...

OKUPANTAS NIRŠTA ...

Lietuvos okupantų leidžiamas "Tėvynės Balsas" aiškiai parodo ką jis atstovauja, susipažinus vien su ta citata iš V. Ingauto pavarde prisidėn gusio ruselio straipsnio:

"Befantazuodami "veiksniai" prie Lietuvos priskiria kiekvieną miestą kurio pavadinimas nuo gilios senovės lietuviškas arba kuriame, girdi, prieš šimtą metų pagal kažkokią statistiką buvę keliosdešimt lietuvių. Ir Isrutės dabar jiems prireikė (nors memelenderiai juos už tai baisiai koliojo)..."

Tai matote kur šuo pakastas, - ruselis niršta, kad lietuviai reiškia pretenzijas į Karaliaučiaus sritį, ar gumentuodamas: "Mat, daugelyje tolimoje senovėje buvusių etnografinių sričių seniai nebegyvena lietuviai".

Argi ne panašias žodžias hitleriškai įrodinėdavo, kad... "Rytprūsuose lietuvių senai nebėra"... Daidži...

na ta pati, - dabar ruselis, naujas Lietuvos okupantas, kartoja tą patį. O gal tariamas Ingautas mums galėtų paaiškinti: nuo kada gi Karaliaučiaus srityje atsirado rusai ir kuo jų pretenzijos į tą sritį yra pagrįstos? ...

NEBESUSIGAUDO ...

Dėdė Samas pastebėjo, kad Castro daro žygius gauti amerikoniškų taukų per Kanadą... tad tą procedūrą sustabdė. Bet Castro globėjas Nikita Chruščiovas gali gauti amerikoniškų lašinių ir taukų kiek tik nori, na, dabar amerikoniški taukai į Kubą keliaus per Maskvą... tuo pačiu keliu, kaip ir kviečiai.

NERAUSDAMAS MELUOJA

"Tėvynės Balsas" (tikrumoje jis turėtų vadintis "Okupanto Balsu") rašo, kad Lietuvos slidininkai ir čiuožėjai dar nesą pasiekę aukštų rezultatų, tad į Insburo 1964m. olimpinis žiadyne jų... neleido, nors Lietuvoje tomis žaidynėmis susidomėjimas buvęs didelis. Mūsų žiniomis Lietuvoje yra gerų slidinėtųjų ir valias, bet... okupantai bijo, kad jie neiššlystų jiems iš rankų, panašiai kaip ki-

na ta pati, - dabar ruselis, naujas Lietuvos okupantas, kartoja tą patį. O gal tariamas Ingautas mums galėtų paaiškinti: nuo kada gi Karaliaučiaus srityje atsirado rusai ir kuo jų pretenzijos į tą sritį yra pagrįstos? ...

ty okupuotų kraštų sportininkai padarė... *****

IR SALAMONAS NESUPRASTŲ ..

"Vienybės" bendraminčiai sujaukė žodžių prasmę dažnai taip nusiiršo, kad net sunku pagauti jų pagrindinę mintį. Štai kad ir tokio A. Ignaičio laiškas. Autorius dėsto "Vėnybėje", kad Dr. B. Matulionis negali suprasti aukštesnę už jo laikų dvasią - "rezistencinę koegzistenciją - prieš nugalėjamą pralankum", ir todėl savo vardu prašo Tysliaviene ir Narkelūnaitę atleisti Dr. BM už jo pasakytas mintis.

P r a l a n k a - (geležinkelyje ar kur kitur) prasilenkimo vieta. Ir Salamono galva negalėtų išaiškinti, kaip galima nugalėti priešą su juo prasilenkiant ir neįeinant į sąlytį, - paliekant jam laisvą kelią brautis giliau į sveikos tautos kamieną, nesipriešinant jo ardomajam darbui? Ar netiktų kartais A. Ignaičio nusakytai rezistencinei koegzistencijai koks kitas mažiau įmantrus ir visiems suprantamas žodis, pav. - impotencija... *****

GUDRŪS KAIP ŽALČIAI ...

Kadangi Valstybės sekretorius

Dean Rusk kalbėdamas NATO konferencijoje viešai sąjungininkams pasiūlė remti Chruščiovą kojoje už dominavimą pasaulyje prieš raudonąją Kiniją, galima tikėtis vadovaujančių jėgų skaičiaus sumažėjimo... Gali belikti tik du frontai - raudonoji Rusija (įskaitant Kubą) kartu su JAV vienoje pusėje ir raudonoji Kinija - antroje. Taikingo gyvenimo politiką pastumėjęs dar truputį pirmyn, gali atsitikti taip, kad Chruščiovas susitars su Mao Tse-tungu ir tada iš viso nebeliks ne tik jokių "frontų", bet nebeliks net ir užfrozonių raudonajam marui sukliudyti... Toks Rusko siūlymas, nėra jokios abejonės, padeda Kremliui įgyvendinti pasaulyje komunisti nę diktatūrą. *****

VYRAI BĖKIM - DANGUS GRIŪVA

Vasario 29d. "Vienybė" savo pastogėje ruošė 78 metų laikraščio sukakties minėjimą. Buvo kviečiami "visi mūsų Lietuvos laisvinimo veiksniai, lietuviškų laikraščių redaktoriai ir jų atstovai", bendradarbiai ir skaitytojai... (!) Visiems siūlyta pamatyti V. Tysliaviene atsivežtą iš okupantų teritorijos mūsų krašto filmą, pavadintą "Žiema Lietuvo-

je" (kad toji Lietuva yra rusko okupuota, Tysliaviene kvietimas mandagiai... nutyli...)

Tuo tarpu kai Tysliavos laikais į panašų laikraščio minėjimą rinkdavosi kartais virš tūkstančių žmonių šį kartą apsilankė vos du tuzinai... Atvykusiems buvo pademonstruota filma ir jie buvo pavaišinti. Tik kaž kodėl (matyti iš susijaudinimo) pačiai šeimininkei pinėsi kojos ir keletą kartų iš rankų krito patiekalai.

Laisvinimo veiksniai ir lietuviškų laikraščių atstovai šį parengimą boikotavo. *****

DAINA BE GALO ...

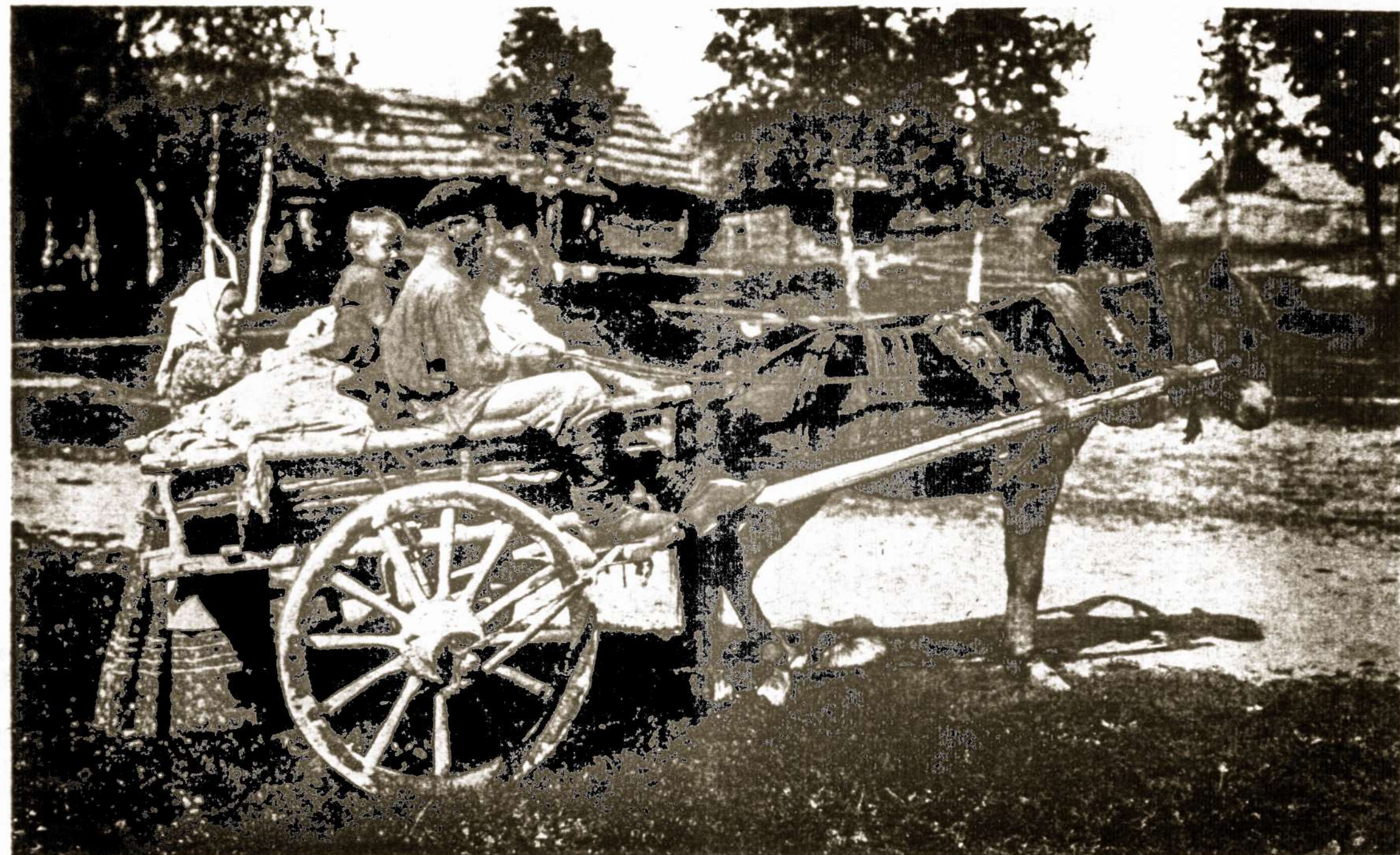
Pasižmonėjusi komunistų globoje 12 dienų, V. Tysliaviene kad rašo savo kelionės išpūdžius tai rašo... Jau įžengė į antruosius metus, bet galo dar nematyti. Tai tikrai didelis menas iš nieko taip daug priskaldyti... Kaip sakoma... pasakoją "Vienybės" leidėja visokius niekus ir pavardės neklausia... *****

KAM GI PYKTI ? ...

Dailininkas Jurgis Juodis, pasiskaitęs "Darbininke" ir "Dirvoje" neigiamą atsiliepimą apie jo dekoruotą sceną Vasario 16 minėjime New Yorke, kaip iš armosot sovė, jo žodžiais tariant, "pamazgų ir purvo kibira" tiems, kurie jo darbą kritikavo. Žurnalistų pasisakymą, kad mergina iš toliau atrodė pusnuogė ir kad vėliavų spalvos buvo sujauktos, jis vadina šmeižtu. Deja, kitokio išpūdžio žiūrovas negalėjo susidaryti. Dailininkas lankus ir puslankius buvo paskirstęs tokiose moters anatominėse vietose, kad kiekvienas į ją pažvelgęs nejučiomis nusišypso-davo... Tam paveikslui daugiau tik-tų kabaretinės "strip tease" negu kenčiančios lietuviškos vardas. O kas liečia spalvų parinkimą, tai jos tikrai nebuvo tautinės. *****

NEPYKIM... PASVARSTYKIM..

New Yorke 16 Vasario minėjime būta ir daugiau akį veriančių nesklandumų. Kaip ir pernai, į scena buvo atnešta nublukusi tautinė vėliava. Ji priminė daugiau seną užuolaidą, nei trispalvę. Ta pati nusūsusi vėliava buvo pastatyta ir prie velionies Dr. A. Trimako karsto. Tai nepateisinamas mūsų veiksmų apsilėidimas. Sunku juk prileisti, kad visame Didžiazjame New Yorke nei viena organizacija (įskaitant ir konsulatą) neturėtų padoringos tautinės trispalvės. Jeigu, ponai vadovai, esame jau - nukelta į 8 puslapį -

Komunistinio "rojaus" pilietis (nuotrauka 1963 m) ir po 50 metų "laimingo ir sotaus" gyvenimo "rojuje", savo visą turtelį gali ramiai susidėti ant dviračių ir keliauti į naują kolchozą... O Chruščiovas žada po dešimt metų pralenkti... Ameriką!...

Džiūgiauosi, kad mes likome neapsemi.

Nuovargis ir nemigas yra blogas patarėjas parotui... Jų veikiamas nutariu, kad nėra prasmės mums nešti sargybą, kad mūsų užsimaskavimas yra labai geras, kad mūsų pėdos galutinai yra išnaikintos griovio dugne ir, aišku, niekas čia mus surasti negalės... Nors kažkoks savisaugos instinktas dar bando spręsti toms išvadoms, - juk vis vien yra didelė rizika liktis be sargybos bet akys tokios sunkios ir tingios, o visos kūnas taip išsisėmęs... Mes sumingame abu... *****

Nubundu baiseso sapno įtakoje!

Atrodo... kaž kas mus puolė... kaž kas šaudė... dundėjo... Kai atsikvošėjau, - sėdžiu su automatu rankose, pasirengęs gintis nuo kaž ko, ką mačiau sapne... Kaktą gerokai prarėžta į atsikišusį pagali mūsų siauroje landoje, matyti, skubiai atsisėdamas būsiu ją sužeidęs... Kraujas teka skruostu... Esu visas šlapias nuo drėgmės ir suprakaitavimo... Ausyje zimbija keisti garsai ir aš vis negaliu suprasti realybės: nejaugi niekas čia nešaudė? Bet apie mus visiškai tyla... Mano draugužis miega, kaip miegojęs... Ramu.

Praeina gerokas ketvirtis valandos, kad galutinai išsiblaivyčiau iš baiseso sapno ir atsiminčiau mūsų padėti. Kūnas sustingęs nuo nepatogaus gulėjimo, skauda visais sąnariais... Atsargiai iškišu galvą ties gluosniu, dairausi.

Saulė jau leidžiasi vakaruose, didelė, raudona ir skaisči. Aplink visiškai ramu, jokio gyvybės ženklų, jokio garselio.

Dabar tik galutinai nurimsta mano įtempti nervai ir išmuksta iš mūsų landynę, žadinu Perkūną, - gana mieguoti!

Mūsų poilsis buvo nekoks. Tiesa, išsimiegojome, bet sąnariai sunkūs ir skaudūs, tartum visiškai negavę poilsio... Tai lemia, kad nebus lengva mūsų šios nakties kelionė. Aplink ramuma leidžia mums kiek laisviau apsidžiovinti rūbus, išsivalyti ginklus ir, kaip tikroje vasarvietėje dideliems ponams, šilto vakaro saulėleidyje pasiraivyti griovio dugne esančiame smėlyje... Po nepatogaus miegojimo toks "kaulų pamankštini mas" puikiai veikia! Tikras poilsis Saulė jau nusileido. Tamsa pamažu gaubia visą aplinką. Šioji naktis, atrodo, bus šviesesnė. Keliauti bus geriau, bet ir pavojų galimybė didėja.

Pavalgomė vakariene, kurios pagrindinis patiekalas yra duona ir keli rūkytų lašinių gabalėliai (maistas reikia taupyti!). Norėtųsi užsigerinti kuo nors šiltu, bet tati mūsų sąlygose per didelė prabanga. Nėra ko nei svajoti.

Pagaliau apie 9 val. vakaro mes apleidžiame savo nakties stovyklą. Kojos kiek nelanksios ir pavargusios, bet tikime "išibėgės" po poros trejetos kilometrų...

Galutinai tamsi dar neapgaubus aplinkos, stengiamės žygiuoti krūmų ir žemumų šešėlių dangoje kol pasiekiami ir vėl mišką.

Žygi tęsiame be nuotykių ir apie dvyliką nakties atsidiuriam Šimonių-Viešintų vieškelyje. Būsime jau padarę apie 10-12 kilometrų. Tai nebologas laiko išlošimas, nes perei toji naktis mus buvo gerokai sutruk džiusi.

Susėdame vieškeliu griovyje ir kurį laiką ilsimės.

Nuostabiai keista tyla. Kaž kaip nei ausys, nei mūsų nervai nebuvo įpratę prie tokios ramumos... Naktys tais laikais buvo ženklinais šūvių garsais ir jie dundėjo visais pakraščiais, o čia štai tyla, kaip ra-

miais, gražiais taikos laikais...

Mes negalime kalbėti. Viena, - kalbos garsai nakties metu gali toti girdimi, antra - mūsų ausys ir akys visą laiką įtemptai sekdamos aplinką, nebepalieka laiko plepėjimui. O reikia atsiminti, kad menkas užsi-žiopsojimas gali mums kainuoti gyvenbe... *****

Pašnabždomis persimetam keliems sakiniais, - mums nepatinka toji keista tyla! Puikiai žinome, kad esame Šimonių girus partizanų karalijo, kad turime čia pat pašonėje neramiuosius Viešintų sribus (gerai organizuotus ir akiplėšiškus rusų kolonistus) ir tokia tyla visai nesiderina su abiejų kovojančių šalių energingumu.

Apie nuolatinę kovą Šimonių - Viešintų - Kupiško (ypač Šepetos pelkių rajone) mes esame girdėję net būdami "namuose". Jos virė dideliu įniršimu, atakuojant partizanų daliniams burliokų kaimus, kurie, sušėlpti rusiškais ginklais, buvo vir tų tikromis komunizmo tvirtovėmis kovojančioje Lietuvoje.

Po pusvalandžio mes vėl ant kojų. Kertame vieškelį ir vėl pasineriame į mišką. Keliavimas sunkus. Miškas tankus. Tamsu. Po kojomis pinasi paparčiai ir trunijančios medžių šakos. Bet žingsnis po žingsnio mes iriamės pirmyn. Mūsų tikslas pasiekti Suosos ežerą.

Išiname į aikštę. Prieš mus vienkiemis. Tai nieko nebūtų nuostabaus, nes mes jo ir tikėjomės (taip rodė mūsų žemėlapis) bet mus sustabdė ir privertė sugulti į žolę to vienkiemio languose spindinti šviesa!

Dabar - vidurnaktyje! Didesnio įtarimo nebėgali būti! Kas gi degingis šviesa (žibalas tada buvo kaip cukrus) tuo laiku?!

Esame įsitikinę, kad tame vienkiemyje yra apsisotję partizanai, nes

stribai tokios rizikos niekad negali daryti, - čia yra ne jų teritorija ir nakties metas. Beto, kas ten bebūtų, matyti jaučiasi labai laisvai, nes užsidedimas šviesų nesaugioje aplinkoje būtų visiškai neprotingas žygis... *****

Išvada labai aiški: čia kur nors netoli turi būti išdėstyta jų apsauga

Mes esame miško pakraštyje, tas vienkiemis nuo mūsų apie 500 metrų. Plotas beveik tuščias, ariama žemė. Nakties prielandoje matome keliolika vienišų medžių... Ten turėtų būti jų postai, bet mes nežiūri me jokio įtartino judėjimo ar kokių ženklų, kad čia kur nors yra išsidėstę žmonės... Žinoma, iš tokios distancijos ir dar nakties metu ne ką ir įžiūrėsi... *****

Nieko kito mums nelieka, kaip su grįžti atgal į mišką ir tuo mišku ap lenkti tą sodybą. Tai sudarys mums kelių kilometrų lanką ir bereikalingai sugaišime, bet šioje padėtyje ne matome kitos išeties.

Nujautimas mums sako, kad ten troboje esantieji partizanai turėjo palikti apsaugos postus ne tik tame tuščiam plote, bet ir pamiškėje! Stebime visą pamiškę į kairę nuo mūsų, bet miško tamsus šešėlis dar labiau dengia viską nuo mūsų akių ir mes tematome išsita juodą mišk sieną... daugiau nieko. Norint ap lenkti sodybą, mums tektų eiti į kairę pusę, žygiuojant pamiške. Negi dabar grįšiti atgal į tą vieškelį? O pagaliau ir sugrįžus - kas toliau? Juk mes vis vien turime keliauti į šiaurės vakarus! Čia mes sugaištame gerokai virš valandos vis negalėdami išspręsti kas būtų darytina ir kuria kryptimi pajudėtina... *****

Bet tuo laiku padidėja judėjimas mūsų matomo vienkiemio kieme. Iš trobos langų krentančioje šviesoje mes matome kas kart daugiau ir daugiau žmonių judančių kieme... Jų

ten daug... Po kiek laiko iškiemo signalizuojama elektrine lempute į pamiškės pusę! Kaž koks ženklas postams! Išvada aiški, - būrys po poilsio pajudės žygiui. Visa tai mums tinka. Kad tik greičiau jie išsinešdintų iš šių apylinkių, atidarydami mums kelią tolimesniam žygiavimui. *****

Mums iš kairės, apie 200 metrų nuo mūsų, iš miško tamsos išnyra keturi tamsūs šešėliai ir pamažu eina vienkiemio link. Tai postai!

Kas būtų buvę, jei mes būtume pajudėję žygiavimui... atsakymas labai aiškus - dabar jau būtume buvę belaisviai, jei ne lavonai... Laimingi buvom ir tu, kad ateidami į šią vietą neužlipome ant to posto... o ju visko galėjo būti... Mus, pasirodo, teskyrė vos apie 200 metrų! Mūsų atėjimo į šią vietą jie, aišku, negirdėjo. Nors naktis labai rami ir tyli, bet vis vien miško lapų ošimas slopino mūsų žingsnių keliamą šlamęmą ir mes čia atsiradome niekieno nepastebėti ir neužgirsti. *****

Netrukus matome pasijudinančią koloną iš kiemo. Einama grupėmis, po tris iki dešimtis, pagaliau, sunku mums net skaičių tiksliai nustatyti, bet viso toje kolonoje yra nemažai žmonių, jei mūsų spėjimas teisinga gali būti visai arti šimto.

Namo languose šviesa dingsta ir po pusvalandžio visas prieš mus esantis plotas tuščias ir ramus... *****

Dabar mums kelia rūpestį kitas klausimas - kolona nužygiavo šiaurės rytų kryptimi, kaip tik ten, kur ir mes rengiamės keliauti... Kiek toli ji numato žygiuoti ir kokius uždavinus turi? Toji aplinkybė mums negera... Tuo labiau, kad rytuose jau matosi pirmieji zarus reiškiniai - dangus aiškiai šviesėja... *****

Suosos ežeras jau nebetoli, - reikia jį pasiekti ir tada dairytis, kas bus toliau. BUS DAUGIAU

Lenkų Internavimas

6-oji tąsa

Baigęs pasikalbėjimą, generolas priėjo prie barjero, už kurio buvo susibūrusi nemaža grupė lenkų karininkų. Jie tarsi iškilmingiau ir ilgiau savuoju salutu jį pagerbia. Generolas paklausė, kas iš jų čia esančių yra vyriausias. Priekinis išėjo senyvo amžiaus kapitonas. Generolas norėjo sužinoti, kaip toli yra bolševikai ir kokie lenkų daliniai jiems priešinasi. Nei užklaustąs, nei kiti ten pat buvę į šį klausimą neturėjo atsakymo, nes apie tai nežinojo. Jiems ir už tai generolas padėjo nuėjo nuo barjero.

Gražia išvaizda, laikysena ir paprastumu generolas lenkus užimponavo. Jų tarpe pasigirdo pusbalsės pas tabos... ot. tai generolas... Gaila, mes tokių mažai turime... Su generolu Vitkausku buvau asmeniškai pažįstamas, todėl drįsau paklausti:

- Pone generale, ar tamstos nuomone bolševikai sustos prie administracijos sienos ar jums teks su jais kautis?

- Bandžiau tuo klausimu informuoti Kaune, bet tikro atsakymo negavau. Manau, kad tuo pačiu išibegėjimu bolševikai bandys mus okupuoti. Reikia pasirengti kautynėms, ką ir darome. Mano divizija yra užėmusi pozicijas ir jose tvirtinasi. Jūsų užnugaryje yra I-mas pėst. pulkas. Su juo palaikykite ryšius.

Grįžtu prie barjero ir matau lenkų karininkų tarpe didelį nerimą. Nuo Vilniaus atvažiuavęs karininkas atvežė laikraščius. Juos visi skaito, komentuoja. Vieni abejingais, kiti džiaugsmingais veidais artinasi link manęs, veiki šaukdami:

- Ar tai gali būti tiesa?! Esame išgelbėti!

Jie man parodo Vilniaus dienraščio extra laidą, kuri oje didelėmis raidėmis parašyta, kad Vokietijoje kilo revoliucija. Hitleris nužudytas. Italija paskelbė karą Vokietijai ir įžengė jos teritorijon...

Tame laikraštyje buvo ir daugiau lenkus džiuginančių žinių. Betgi neišmuštas iš lygsvaros lengvai galėjo spręsti ir įžiūrėti nežinia kokių tikslu paleistą laikraštinę antį.

Gailėdamasis ir taip jau apviltų žmonių, pasakiau, kad tai yra tik blefas. Netoli stovįs mūsų puskarininkis-generolo šoferis man pasiūlė privažiuoti mašiną prie barjero ir duoti transiaciją iš neužilgo išeinančios Londono BBC žinių lenkiškos laidos. Labai atydziai buvo klausytasi. Ten, vietoje džiugiu naujienų, buvo tik išryškintos vokiečių ir rusų invazijų sėkmės...

Vėl gili apatija, tarsi juodu gedulo šydu, aptraukė ką tik bedžiugaujančius veidus.

Vėl internavimas vyksta be paliovos. Raitas karininkas atveda naują kariškai aprengtą ir ginkluotą vaikinų būrį. Tai vienos Vilniaus gimnazijos karinio parengimo moksleivių grupė. Jie labai išvargę ir daugelis iš jų turi nutrintas kojas. Nuginkluotą karininką paleidžiu jo-

IS NETOLIMOS PRAETIES atsiminimai Rašo: Pov. Tyrulis

ti į Ukmergę, o būriui - sėsti poilsiui paplentėje ir žadu parūpinti transporto priemones.

Atvažiuo karininkų autobusus. Įėjęs nuginkluoti ir pamatęs, kad yra jame keliolika laisvų vietų, prašiau išleisti dalį tų jaunuolių. Vienas pulkininkas šiurkščiai atsakė:

- Autobusas skirtas tik karininkams.

Pyktelėjęs dėl tokio elgesio ir nenoro pagelbėti nelaimėję savo ginklo draugams, išakiau daliai šių jaunuolių lipti autobusan. Likusius sudodinau ir vis pravažiuojančius autobusus jau visai neatsiklausdamas važiuojančiųjų.

Gražiais žirgais atjoja rotmistras su savo žmona. Atidavęs pistoletą pareiškia, kad jam būtų labai gaila, jei žmonos kumelaitė patektų į rikiuotę. Esanti grynios anglų-arabų veislės. Pažaduo, išakydamas tai atžymėti lentele, pririšta prie karčių.

Be karių ir civilių, pradėjo rodytis policija. Motorizuotų nedaug. Dažniausiai tai važiuoti savotiškomis rankenomis tarnybiniais dvi račiais ar suvargusiais arkliais. Buvo net nuo Molodečio ir kitų tolimesnių prie pat sovietų pasienio vietų. Jie be jokių klausimų prašėsi internuojami ir atidavę ginklus, padėkodavo už išleidimą.

Ankstybą popietę dviem automobiliais iš Kauno atvyko internavimo komisija. Ją sudarė keturi generalinio štabo karininkai: plk. V. Žilys (vėliau generolas), plk. lt. Purelis, mjr. Bulka ir Gecevičius. Su jais drauge atvažiuo II sk. plk. Kirlys.

Prisistačiau plk. Žiliumi ir papasakojau apie iki šiol vykdytą internavimo eigą. Jis man įsakė ir toliau tęsti techniško internavimo darbą. Nuimta didžioji atsakomybės našta atleido mano įtemptus nervus. Nebereikėjo atsakinėti ir gausius internuojamųjų klausimus ir spręsti apie civilių teises bei rūpintis ginklų ir turto saugumu ar transportu.

Plk. Žilys išreikalavo iš I-mo p. pulko kareivių būrį padėti internavimui, o iš Ukmergės komendantūros sunkvežimį transportui. Vežamus ginklus saugojo Ukmergės moksleivių būrio šauliai, gimnazistų uniformomis.

Lietuviai veržiasi pirmyn

Du drąsus lietuviai sugalvojo įsigyti didelį ir modernų verslą. Jisai lietuviškai vadintųsi - kėglijavimas. Ta jų naujoji įmonė vadinasi "Wood nac Bowling and Rainbow Lounge", kuri randasi prie 7617-29 So Western kelio, Markete Parko pašonėje, telef. PR 8-4646. Čia dienomis ir

šauņujį padporučišką, kuris perga beno mašinų su pontonais koloną, pristačiau plk. Žiliumi. Šis jam padėjo ir užsirašė pavardę. Padporučiškas patenkintas pulkininko dėmesiu, bet, matomai, jautė Lietuvai simpatijų, nes pats pasiūlė sekti bolševikų artėjimą mūsų sienos link ir internuoti paskutiniuoju.

Atvyksta aukštesnių karininkų grupė su senyvo amžiaus pulkininku, kuris prisistato kaip Narevo operatyvinės grupės vadas. Kiti karininkai - jo štabo nariai. Tuo tarpu internuoti jis dar nemanąs: noris suorganizuoti bolševikams pasipriešinimą Maišiogalos rajone. Prašo išleisti tik gurguolės vežimą su grupės archyvu. Gurguolė pravažiuoja, o karininkai grįžta atgal.

Vienu tarpu plentas lenkų pusėje pratuštėja. Prie barjero kalbuosi su dviem lenkų karininkais. Matau kai plentu atrieda pora arklų pakinkyta tipiška dvaro brička. Sustoja kiek toliau. Išlipa labai seno amžiaus karininkas. Žilais, žemyn nukarusiais ūsais, apsirengęs taikos metro kiek išblukusia uniforma, apvalia kepure. Eina mūsų link. Mano pokalbininkai jo nemato, nes stovi veidu į mane. Nustebęs pasakau:

- Argi nabašnikas jūsų maršalas atsikėlė iš numirusių?...

Lenkai atsikus ir taip pat nustemba. Tikrai visiškai panašus į Pilsudskį! Senelis stengėsi laikytis kariškai ir eiti tvirtu žingsniu. Jam metų slegiamam sunkokai sekasi. Priartėjus, jo antpečiuose pastebėjau kuklias padporučiško žvaigžduotes... Salutuojame visi trys, pagerbdami ne jo laipsnį, bet amžių.

Senukas papasakojo esąs 1863 m. sukilimo dalyvis, kariuomenėje niekad netarnavęs, bet prezidento aktu, kaip ir visi gyvi to sukilimo dalyviai, pakeltas į padporučiško laipsnį. Gyvenąs savo dvarelyje netoli Maišiogalos. Klausė kaip po internavimo jis bus traktuojamas - kaip karys ar civilis? Nukreipiau pas plk. Žilį. Tas paklausė ar turi Lietuvoje giminių, kur galėtų apsisotiti. Su apgailėstavimu pasisakė neturįs. Jam buvo išaiškinta, kad reikės gyventi internuotųjų stovykloje. Senukas abejodamas dėl bolševikų ir vil damasis, kad jie jam nieko gal nedarų, grįžo atgal.

Vakarop internuojamųjų vėl pagasėjo. Daugiausia buvo pavieniai kariai ir policininkai, kai kurie su savo šeimomis.

Stoviu su plk. Kirliu. Internuojasi pirmasis karo aviacijos poručiškas.

Jo klausiu: "Kokiame areodrome paskutiniu metu ėjote tarnybą?"

- Pavoverės, - atsako.

- Kiek tame areodrome šio mėnesio 13-15 dd. buvo lėktuvų?

- 234.

- Kas su jais dabar atsitiko?

- Blogesnius sunaikinome, o gerieji išskraidinti į Latviją.

- Kodėl ne pas mus?

- Todėl, kad mums buvo pasakyta, jog latviai neinternuos, o paleis per Skandinaviją skristi į Angliją, kur bus formuojama lenkų karo aviacija.

Jausdamas pasitenkinimą, kad mano žinios apie lėktuvų skaičių Pavo verės areodrome buvo tikros, švelniai atkreipiau į tai plk. Kirlio dėmesį. Jis atsakė, kad ir II sk. tokio sąmyšio metu negali atrinkti kurios žinios yra tikslios.

Grupė iš papulkininko ir 3 poručiukų laukia transporto. Plk. Žilys įsako mjr. Gecevičiui ir man vykti į Širvintus patikrinti ar pro ten vykstant internuoti neužsibūna per ilgai. Mjr. Gecevičius pasiūlo šiai grupei

vykti kartu.

Atlikę uždavinį pasijutome alkani Užėjome į restoraną, pakviesdami ir bendrakeleivius. Bevalgant vienas poručiukų teiravosi apie mūsų galvosėną dėl tolimesnės karo eigos ir mūsų neutralumo. Mes teigėme apie vyriausybės norą jį išlaikyti iki karo pabaigos. Sustojus prie restorano sunkvežimui, poručiukai padėjo už vaišes, išvyko. Likęs su mumis papulkininkas užmezgė naują pokalbį:

- Mano pavardė Kmėta. Esu ukrainietis. Lenkų kariuomenėje tarnauju laisvai samdomo teisėmis. Galvoju, kad šis karas turi atnešti laisvę mano tėvynei, o jums sugrąžinti lenkų užgrobtas sritis. Su dideliu apgailės tavimu manau, kad Lietuvos neutralumas gali atnešti nepataisomą žalą Jums reikėjo užimti Vilnių dar sovietams nepajudėjus. Dabar jau yra per vėlu. Jeigu jums bolševikai ir grąžins Vilnių, tai visiškai jį apiplėšė ir tokiomis sąlygomis, kurios bus sunkiai pakeliamos.

BUS DAUGIAU

LEO'S SINCLAIR SERVICE

STABDZIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJO*
(Standartinės ir Automatinės), TUNE-UP'S
IR MOTORŲ REMONTAS

5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.

Sav. LEONAS FRANCKUS

Tel. PROspect 8-9533

Visų rūšių draudimas

AUTOMOBILIŲ, GYVYBĖS, NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ, GAISRO,
LIGONINĖS IR VISOS KITOS APDRAUDOS

TAIP PAT LEISKITE MUMS ĮRODYTI MŪSŲ PLAČIAI ŽINOMĄ
SĄŽININGĄ, PATYRUSĮ IR STROPIŲ PATARNAVIMĄ NAMŲ PIRKIMUI IR PARDAVIMUI

JUOZAS BACEVIČIUS

THE TRAVELERS AGENCY & OTHERS
Bonded member by the National and Chicago Board of Insurance Underwriters.

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave. Chicago 29, Ill.

Val. kasdien 9-9 PROspect 8-2233 Šešt. ir sekm. 9-5

SIUNTINIAI LIETUVA IR KITUS KRASTUS
LICENCIUOTA LIETUVIŲ FIRMA

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

3212 So. Halsted St. Chicago 8, Ill. CA 5-1864

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2139 West 69 St. WA 5-2737

E. ŽUKAUSKAS

Didelis pasirinkimas medžiagų kostiumams, suknelėms, skarelėms, odos ir kitų prekių! Įsitinkite!

Pasiruoškite VELYKOMS, įsigydami GRAŽIUS RŪBUS H. SEIGAN KRAUTUVĖJE

Atsilankykite į draugišką krautuvę, kurioje savininkai ir pardavėjai kalba lietuviškai. Čia rasite didžiausią pasirinkimą vėliausių fasonų vyriškus kostiumus ir paltus tokių žymių firmų kaip: "Society Brand", "Groshire", "Botany 500" ir kitų. Geriausių firmų marškiniai visų dydžių; ir kitų vyrams reikmenų.

Jaunuoliai čia ras apsirėngimą pradedant nuo batų iki skrybėlės. Atsilankykite tuojau, kad galėtumėt pasinaudoti didesniu pasirinkimu.

ATEJĘ TĖVAS IR SŪNUS RAS ČIA TINKAMIAUSIUS RŪBUS. GALITE PIRKTI KREDITAN PATOGIAIS JUMS ISSIMOKEJIMAIS!

H. SEIGAN

RŪBAI, SKRYBĖLĖS, BATAI IR KITI REIKMENYS VYRAMS IR JAUNUOLIAMS

4630-32 South Ashland Ave. Tel. Yards 7-1272
CHICAGO 9, ILLINOIS

STABDŽIŲ TAISYMAS BRAKES RELINED

Nuo '50 iki '58 metų mašinoms kalnuoja:

CHEV., FORD, PLYM. \$14.95
DODGE, PONTIAC, OLDS., STUO., RAMBLER, BUICK \$15.95
MERCURY, THUNDERB., HUDSON \$16.95
CHRYSL., De SOTO, PACKARD \$18.95
LINCOLN, ROADMASTER, CADILLAC \$19.95

Žemas kainos ir čia neišvardintoms mašinoms. Pirmas hidraulinės stabdžių sistemos taisymas (cilindriai, vamzdžiai, oro šalinimas ir kt.). Taip pat tepimas, alyvos keitimas, smulkūs mechaniški pataisymai, lyginimas ir dažymas.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais. Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sažiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois

GRovehill 6-7777

Laidotuvių Direktoriai

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

Kur dingio "Giedros" skelbtas romano konkursas ?

Jau pasirodo pranešimai spaudoje apie šį mėnesį įteiksimas premias: DRAUGO už praeitų metų skelbto romano konkursą ir "Laiškų Lietuviams" už beletristinių straipsnių pagal nurodytą temą - laimėjusiems skirtas pinigų sumas. Bet ateitinčių "Giedros" korporacijos net du metus duotas laikas parašyti romaną su \$ 1.000 atlyginimo laimingajam (jeigu iš viso galima kalbėti apie laimę, o ne apie viršijantį dalyko žinojimą ir rašytojiškąjį talentą), nors jau nuo skirto kūrinių įteikti termino praėjo du trečdaliai metų, ty la tebegaubia konkurso likimą. Buvo, berods, tartum atsiktinė žinutė paskelbta Drauge, kad Giedros ninkės susilaukė tik vieną romaną, bet pačios skelbusios konkursą su pakartojimais ir priminimais, laikui atėjus, plačiąją visuomenę apie rezultatus nepašvietė.

Tas faktas, jei buvo gautas vos tik vienas veikalas konkursui, turėtų stebinti, kadangi rašytojų ir rašytojų turime nemažai. Gi 1000 dolerių yra masinantis objektas. Tuo atveju tektų spėlioti, jog griežtas konkurso skelbėjų temos nustatymas galėjo atbaidyti tikruosius kūrėjus laisvame pasaulyje. Beto, teigiamas lietuvis moters tipas, kaip kantrios darbininkės ir geros motinos - auklėtojos yra išryškintas ir pažįstamas, o atsižymėjusios heroizmu yra įėjusios į istoriją. Gal dėkingesnė ir šioms laikams labiau tinkama tema būtų, kokia iš viso turi būti moteris, kaip mergaitė, kaip motina ir kaip žmogus. Tačiau ne kokia kas norėtų matyti, bet kokia turi būti. Matančių yra visai.

Šita užuomina padaroma sekant "Laiškų Lietuviams" duota tema, - "kokį aš norėčiau matyti kunigą". Savaimi aišku, tarp moters ir kunigo nėra nieko bendro ir palyginimo būti negali, tačiau, kad 30 ar 50 asmenų savo rašiniuose pasisakytų, kokį jie norėtų matyti kunigą, jie ne atsakys už šimtus tūkstančių norinčių savaip matyti, arba visai nenorinčių matyti. Svarbiau būtų išryškinti ir visiems sužinoti, koks turi būti kunigas, kad ir nenorintieji matyti pamatytų, o pamatę įvertintų. Logiškoje išvadoje, kunigas turėtų būti toks, kaip kad yra pasižadė-

jęs būti gaudamas šventinimus. Vienas tokių pasižadėjimų yra bene nerūto laikymasis. O juk ir kiekvienam yra žinoma, kad domėjimasis medžiaginiu turto smukdo dvasią. Vengti meilės medžiaginėm gėrybėm svarbu yra tam, kas stovi ne tik savo, bet ir kitų žmonių dvasios tobulėjimo sargyboje - kunigui. Tik visiškai beturtis kunigas gali kilti savo pašaukimo aukštūbėna. Tokis būtų buvęs atsakymas konkursui "kokį aš noriu matyti kunigą" čia ra-

šančios, bet nerašytinas taupant laiką bergėdžiam darbu, kadangi gyveno tikrovė rodo ką kitą.

Antrą gavėnios sekmadienį Brighton Parko parapijos bažnyčioje, kada lietuviškos pamaldos buvo pašvęstos Vasario 16-ajai paminėti, po pamokslu kunigas priminė parapijiečiams bažnyčios ir parapijos ekonominius reikalus, prašydamas stambiau aukoti, nes 1963 metai esą turėję 12.000 dolerių deficitą. Šitą išgirdus pagalvota, tur būt tai atsi-

tiko todėl, kad parapijonys būdami nepatenkinti naujai statomos bažnyčios stiliumi mažiau beaukoja. Išėjus gi iš bažnyčios, praeinant pro besišnekučiuojančius vyrus, nugarau tik kelis žodžius: "tegu nevainėja kadilakais deficitu nebus."

Tokia tat kartais atsiskleidžia tikrovė kaip kultūriniai kūrybinėje dirvoje, taip ir moraliniai dvasinėje plotmėje.

O. ALGMINIENĖ

lo J. A. Vaičiūnienė "Pasaulio Lietuvisio nr. 3 sako: "... vaikai klausia, ar yra lietuvių kunigų."

Vien tikrai Dr. J. ADOMAVIČIUS, lyg biblinis šventas Jonas tyruosešaukia sugrįžti į sveiką kelią ir tuo būdu tikriausiai išgelbėti savo tautą. Bet ar mes klausome? Mes visai nenorime matyti, iš kur kyla mūsų surambėjimas, idealizmo netekimas, tėvų su vaikais nesuskalbėjimas, daugelio gerų pastangų bergėdumas, nesidomėjimas kultūros ver tybėmis ir tt.

Šioje srityje būtina reikla velykio atgimimo. Pasipriešinti slaviskai "Puliavojiimo" tradicijai. Pasipriešinti alkoholio būtinumui kiekvienose vaishėse!

Be abejo, tai nėra lengva, nes svai galai ant šventinio stalo jau yra tapę beveik sakraliniu simboliu, be kurio - neįmanoma kviesiti svečius prie valgio. Panašiai ir praiteime šimtmetyje mūsų bajorija jau neišgirdo M. Valančiaus balso, šaukiančio į blaivybę, ir - neatmerkė akių ligi galutinio žlugimo...

Ir mes Dr. J. Griniaus nepersėniai buvome pavadinti bajorais. Ar gi ir mūsų laukia panašus supuvinimas iš vidaus - nuskepti "baliavoji muose" ir tarpusavio kivirčiuose (ko ki nekultūringi mūsų kivirčiai apie garbę ir kultūrą mūsų nuolatos girtuose subuvimuose!).

Kas dar turi neužmigusių sąmonę tepraregi: ar Velykos bus mums tik ro dvasinio atgimimo šventė? ... Ar išdrįsime nušluoti nuo švenčių altoriaus svaigalų taurę? Jei šio pirmojo žingsnio nepajėgsime, tai tuščios bus mūsų kalbos apie daugelį kitų pasiryžimų...

A. LEKYS

VELYKOS... tąsa iš 1 puslapio

Tiesiog nesuprantama, kodėl ji tai daro? Ar gi ji nepermatė savo darbo siaurumo?

Bet ar prisimenate jos apsilankymą tėviškėje? Nuvyko trumpam laikui, tiek metų nesimačiusi su saviškais ir giminėmis, su mokslo draugais. Universitete studijavusi moteris, pretenduojamai kultūringo savitrašio redaktorė, pirmą eilę vadinama žurnaliste, kuri pasiryžusi savo kelionę viešai aprašyti, apie okupuotą Lietuvą parvežti įspūdžius Amerikon... Ir ką? Svarbiausias dalykas suėjus su žmonėmis - girtuokliauti... Ir panelė maikia ne vien gryną, bet ir naminę, be paliovos... Lyg beraštis burliokas, tą vieną bendravimo su žmonėmis būdą težiņas...

JUSTAS PELECKIS kadaise, dar Lietuvos laikais, sakoma beveik pa-

WANTED AT ONCE!

50

OWNER OPERATORS

with steel hauling equipment, late model tractor and trailer. Illinois license preferred. To work within 100 miles radius of Chicago.

Contact Safety Department

ALSO

MEN

with same equipment, for steel hauling between points in Illinois, Indiana, Ohio, Michigan and Kentucky.

SIMS MOTOR TRANSPORT LINES

610 W. 138th St. RIVERDALE, ILL.

TURRET LATHE

Currently have openings on night shift for experienced men capable of setting up and operating on P.F. 5D and 3U or W.S. 3A & 1A, and/or Gisholt, also automatic Chuckers, Manual and Bullard, machining variety of metals to close tolerances. Top wages plus many excellent benefits. Must have some tools.

Hills-McCanna Co.

400 MAPLE AVE. CARPENTERSVILLE, ILL. Tel.: 426-4851 HOURS: 8:30 TO 5:00

SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM
STARTING DIRECT CHICAGO TO EUROPE SERVICE APRIL 1

For complete inf. call HA 7-4200

REGISTERED NURSES

Supervisors, and staff nurses for 200-bed JCAH accredited general hospital. New pediatrics, intensive care and recovery room area. Located in capitol city of Oregon and within walking distance to university. 60 miles from the Pacific Ocean. Minimum salary for staff nurses \$375. Minimum salary for supervisory \$425, plus evening and night differential. Wire, call or write to

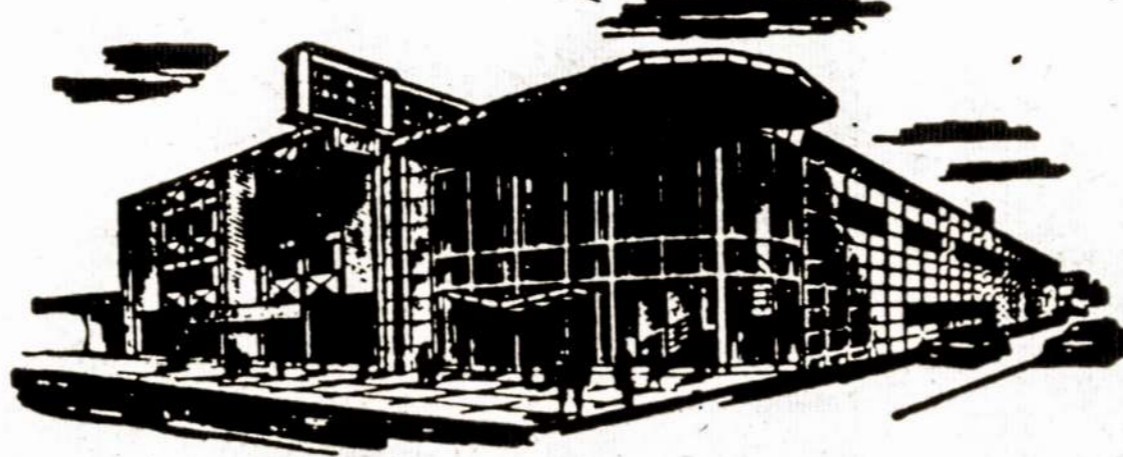
MRS. FAE LEFOR, R.N. DIRECTOR NURSING SERVICE

SALEM MEMORIAL HOSPITAL SALEM, OREGON

Taupykit ir Skolinkit Pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parke

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 popiet
Antrad. nuo 9 iki 4 popiet
Trečiad. uždaryta visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 8 popiet
Penktad. nuo 9 iki 8 popiet
Šeštad. nuo 9 iki 12:30 p. p.

4 1/2% anticipated dividend on investment accounts

Chicago Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kėmiais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena domiausiajū ir mūsų klijentų patogumui puikiai įrengta įstaiga a Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje - Marquette Parko apylinkės centre. Current Dividend up to 4 1/2%

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Avenue. Chicago 36, Illinois GROvehill 6-7575

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PARYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRENDRY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ	\$1, 29 (vokiškas vynas)
VODKA pilna kvorta	\$3.59	NAPOLEON FRENCH BRENDRY	\$3, 35
KRON BRANNVIN		BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98
AQUAVIT (Svediška)	5th \$3.98		

Gardžiausia duona - bulkuotė, sausinai - tortai

BRUNO KEPYKLOJĖ
KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agūnais!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PARYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS	5th \$4.98	COCKTAILS MANHATTAN OR	
GERMAN BRENDRY	5th \$3.98	MARTINI kvorta	\$2.98
CANADIAN WHISKEY	5th \$3.98	ZELLER SCHWARZ KATZ	\$1, 29 (vokiškas vynas)
VODKA pilna kvorta	\$3.59	NAPOLEON FRENCH BRENDRY	\$3, 35
KRON BRANNVIN		BORDEAUX pranc. vynas	5th \$0.98
AQUAVIT (Svediška)	5th \$3.98		

Laisvoji Lietuva

911 West 32 St.
CHICAGO 8, ILL
Telef: FR 6-5416

Kas ir kur?

LAISVOJI LIETUVA dėkoja savo Bičiuliams, parėmusiems laikraščio leidimą auka:

- 1) R. V. Mišauskas \$ 5
- 2) A. Šileika \$ 5
- 3) P. Baltuonis \$ 5
- 4) Dr. I. P. Skeivys \$ 5
- 5) J. Grybauskas \$ 5
- 6) P. D. \$ 3
- 7) S. Tallat-Kelpša \$ 2
- 8) J. Daugirdas \$ 1
- 9) A. Lukas \$ 1
- 10) Ad. Jaras \$ 1
- 11) P. Puronas \$ 1
- 12) T. Nausėda \$ 1
- 13) J. Preikšaitis \$ 1

Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 20 metų mirties sukaktis minėjimas Čikagoje praėjo su dideliu pasisekimu, dalyvaujant gausiai visuomenei, užpildžiusiai didžiąją Jaunimo Cnetro salę. Minėjimą pravedė ALTS Čikagos sk. pirmininkas A. Kalvaitis. Kalbėjo Lietuvos Gen. Konsulas Dr. P. Daužvardis ir prof. J. Puzinas. Meninėje dalyje gražiai pasirodė Lietuvos Vyčių choras, va dovaujamas muz. Fausto Strolis ir solistas J. Vaznelis.

ISPŪDINGAS Vasario 16 minėjimas jaunimui - vaikams, surengtas ALVUDO, įvykęs kovo 8d. Gage Parko rūmuose, praėjo su didžiausiu pasisekimu. ALVUDO organizacijai priklauso lietuviškos visuomenės padėka už taip gražias programas mūsų jaunimui, auklėjant juos tikroje patriotinėje nuotaikoje. Scena buvo papuošta dailininkų Dalios Verbickaitės ir Vaselkos darbo Laisvės statula ir Vytimi ir puikiai tvarkomų šviesų fone atrodė tikrai išpuodingai. Šviesas tvarkė Vyt. Žygas.

Simo Velbasio baletu studijos mokiniai (4-7 metų mergaitės ir berniukai) atliko keletą pasigerėtinų šokių; seka puikūs A. Kirvaitytės vadovaujami kanklininkai, choras. Gražus dalykas, paruoštas Z. Juškevičienės, montažas, pavadintas "Tautėvynė Lietuva".

ALVUDui dabar vadovauja mok. S. Petersonienė, talkininkaujant Dr. J. Adomavičiui, Dr. O. Vaškevičiūtei ir visai eilei kitų energingųjų mūsų visuomenininkų.

Dar kartą padėka ALVUDui už gražią veiklą kovoje už jaunojo lietuvių lietuviškumą ir jo dvasines vertybes.

SLA Čikagos apsk. vadovybė rengia Jaunųjų Talentų Konkursą, varžantis dainos, šokio, instrumentalinės muzikos ir deklamacijos mene. Konkursas įvyks balandžio 12 d. Lietuvių Auditorijos salėje ir jame gali ir kviečiami dalyvauti visi mūsų jaunieji talentai. Norintieji dalyvauti prašomi iki balandžio 1 d. užsiregistruoti, paskambinant p. Biežienei šiuo telefonu - RE 7-7868.

KOVO 22 d. (sekmadienį) 2v. p. p. Jaunimo Centre šaukiamas visuotinis metinis Panevėžiečių Klubo narių susirinkimas. Jo metu P. Dirkis skaitys paskaitą apie inž. G. Galvanauką. Po susirinkimo - kavutė.

Visi panevėžiečiai kviečiami dalyvauti.

KYLA VĖTRA ŪKANOSE, Vyt. Alanto 2 veiksmų pjesė statoma Los Angeles Dramos Samburio balandžio 4 d. 7v. v. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Režisuoja D. Mackliūnė. Dekoratorius Algirdas Žallūnas. Vaidina - Danutė Vebeliūnaitė, Vladas Gilyas, Jonas Janušauskas, Ljudas Medelis, Juozas Raišys, Vinca Dovydaitis.

Vaidinimą rengia Los Angeles Dramos Samburis ir Vasario 16 d. gimnazijai remti 105 būrelis, vadovaujamas Sofijos Puikūnienės. Visas pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai. Dramaturgas Vytautas Alantasis savo honorarą taipgi skiria tos gimnazijos parėmimui. Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti.

Čikagos Braiton Parko lituanistinės mokyklos tėvų pobuvis - kavutė, sutraukui virš šimto dalyvių, įvyko kovo 8d. parapijos salėje. Pobuvį atidarė Tėvų Komiteto pirmininkas

Jankauskas, o meninę programą pravedė Eglė Vilutienė, kurioje dalyvavo solistai Vyt. Rusteikis ir M. Vilkutaitis. Eglė Vilutienė artistiška paskaitė rašytojos D. Bindukienės "Vištos ant laktų" ir porą Gustaičio humoristinių dalykėlių.

Pobuvyje dalyvavęs Braitonparko LB ap. pirmininkas A. Pužauskas sako kalboje, pasigerėjęs gražiu pobuviu, kiek plačiau palietė lietuviškos išlaikymo klausimą.

Kovo 8d. Jaunimo Centre LVS Raimovės Čikagos skyrius turėjo metinį susirinkimą. Iš pranešimų: skyriaus pirmininko A. Rūkštelės ir

Tie, kurie okupuotą Lietuvą "kultūrė".... Rusiški burliukai su "kom-bainais" rankose nenustoja vilties pralenkti Ameriką...

Revizijos komisijos pirmininko B. Ambrozijaus paaikšėjo, kad skyriaus veikla per 1963 metus buvo nepaprastai naši ir vertinga. Susirinkimas padėjo energingai valdybai už nuveiktus darbus.

Į naują valdybą išrinkti: Rapšys, Leknickas, Bagdžius, Juškevičius ir Juškaitis. Revizijos komisija palikta pati - Ambroziejus, Avižienis ir Baleišis.

Po susirinkimo skyriaus sekretorius J. Stankūnas parodė filmą iš eamovėnų gyvenimo. Susirinkimui pirmininkavo Pov. Dirkis, sekretoriavo V. Garbenis.

Marketparko LB ap. valdyba perėmė globoti du sporto klubus: LSK Nerį ir Audrą. Sveikintinas reikišnis - Bendruomenė atkreipė dėmesį į sportuojantį jaunimą, kuri o šioje apylinkėje turima virš 120.

Išvykai į Australiją paruošiamieji darbai eina į priekį. Finansinius reikalus pavesta tvarkyti K. Drungai ir Br. Neniui.

Jaunių futbolo komandą sutiko treniruoti K. Baltramonas ir V. Trumpjonas. Jaunučius treniruoja

Tauriam lietuviui VLIK'o Pirmininkui

A. + A.

DR. ANTANUI TRIMAKUI

mirus, jo šeimai, giminėms ir artimiesiems
gilia užuojautą siunčia

CHICAGOS LIETUVIŲ

TARYBA

Vardan Tos Lietuvos

Vasario 29d. Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Toronto skyrius turėjo savo metinį narių susirinkimą, kuris įvyko Dr. K. Liutkaus bute. Susirinkimui pirmininkavo St. Jakubickas, sekretoriavo Pov. Adomaitis.

Skyrius aptaręs veiklos planus ir pasvėręs praėjusių darbų, išsirinco naują valdybą, kuris pasiskirstė pareigomis: V. KERŠYS pirminin-

pirmos komandos kapitonas H. Jennings.

Pavergtos Lietuvos krepšininkus Sovietų sąjungos pirmenybėse lydi nesekmė. Žalgiris ir Plastiką pralošė po dvejias rungtynes.

Edmund Kucharski

Skaičiau LL, kad yra susidaręs būrys lietuvių, kurie nutarė patys balsuoti už KUCHARSKĮ ir kitus raginti taip pat daryti. Gal kam atrodo neaišku, kodėl lietuvių turi balsuoti už nelietuvi? Ten pat LL jau yra paaikškinta, kad jeigu lietuvių savo balsais kol kas dar nepajėgia išrinkti lietuvių, tai reikia balsuoti už tokį asmenį, kuris ir nori ir sugeba ginti lietuvių tautinius ir privačius reikalus. Visai teisingai. Politikoje viskas darosi ne iš meilės ar simpatijos, bet pagal šaltą išskaičiavimą. Jei duosi, tai ir gausi. Jei mes balsuosime už Kucharsį, tai jis stengsis taip lietuviams padėti, kad ir per kitus rinkimus mes už jį vėl balsuotume. O gi Kucharskis sąžiningas ir jo sąžiningumu ir sugebėjimais galime visai pasitikėti. Man pripuolamai teko iš arčiau Kucharskį pažinti, žinau.

KUCHARSKIS yra XIII Wardo (apylinkės) respublikonų oficialus vadovas. Tai jau daug reiškia. Jis turi puikų savo rinkėjų pasitikėjimą. Kai buvęs prezidentas Eisenhoweris bu-

kas, P. ADOMAITIS sekretorius, L. MAČIONIENĖ išdėminkas ir S. Počiūnas Vald. kandidatas.

Revizijos Komisijon išrinkti: S. ASEVIČIUS, J. LIUTKUVIENĖ ir M. KRUŠAS. Kandidatu - J. Preikšaitis.

Susirinkimo metu pranešimą iš Vyr. Valdybos veiklos padarė Seniūnų Tarybos Prezidiumo sekretorius St. Jakubickas. Susirinkimas buvo supažindintas su naujais projektais Sąjūdžio ženklo. Diskusijoje dalyvavo visi susirinkusieji.

Po diskusijų sekė ats. majoro S. ASEVIČIAUS trumpa paskaita.

Susirinkime plačiai nagrinėtas LL platinimo klausimas ir į platinimo vėlavimą pasižadėjo įsijungti visi skyriaus nariai, vadovaujami Dr. K. Liutkaus.

Visada turime atsiminti, kad Kucharski yra Šerifo Ričardo Ogilivio padėjėjas. O juk Ogilivė savo darbais yra garsus visoje Chicagoje. Gi jam padeda Kucharskis. Jau 17 metų kai Kucharskis garbingai ir sekmingai dirba vietinės visuomenės gerovei. Ir lietuviams tenka turėti su juo nemažai reikalų. Jis visada mandagus, palankus ir paslaugus. Tiek aš žinau apie Kucharskį. Andrius Širvaitis (sk)

Spaudos verpetuose ...

Tąsa iš 5 puslapio

tiek patriotiniai nusmukę, kad net negalime turėti tinkamos vėliavos, tai kyla klausimas ar bevarta varginti save ir kitus ruošiant kažkokią iškilmių parodiją, kuri nesudaro garbės nei rengėjams, nei dalyviams, nei aukštiesiems svečiams!

Šiais metais ir vėl organizuotai dalyvavo Maironio Šešetadieninė Mokykla. Pasišventusiems mokytojams užkertamas kelias jaunąją kartą auklėti lietuviškoje nuotaikoje: jie negali prašyti vaikų, kad sekantioje pamokoje nupieštų matytą scenovaizdį, nes nebuvo nei lietuviškų spalvų, nei tikros lietuviškos vėliavos. Paminėtini ir kiti nesklaidumai: nereikėjo rinkti pinigų ir kelti triukšmą tuo metu, kai buvo skaitomi sveikinimai. Vadovybė nesirūpino atvykusiais kitų tautybių atstovais ir šie glaudėsi ten, kur rado laisvą vietą. Oficialiai daliai pasibaigus vėliavnešiai buvo palikti Dievo valiai ir iškilmių vadovai neatėjo mintis praveisti vėliavų išnešimo ceremoniją. Himnus reikėjo giedoti visiems, o nepasitenkinti vien choro išpildymu. Šventė buvo mūsų visų ir priderėjo visiems giedojime dalyvauti.

KOLABORANTAMS NESISEKA Čikagos dienraštis "Naujienos" kovo 7d., straipsnyje "Chicago's žurnalų sąjungos klystkelėse" tarp kitko rašo:

"Praeitą vasario 29d. "Vienybės" atstovas Edvardas Šulaitis, remia-

mas Žurnalų Sąjungos išdėminko Vytauto Zalatoriaus, sukvietė pasitarimą suorganizuoti "Vienybė" rėmėjų tarybą, bet nieko iš to neišėjo.

Kaip ir reikėjo tikėtis, veikliausiojo Valės ir Salomejos agento Ed. vardo Šulaičio pastangos Chicagoje surasti durnių ir sudaryti jų "za vozvraščeniye na rodinu" organui Amerikoje talkininkų nuėjo niekais. Chicago lietuvių kaip ir spaudos bendradarbiai su Lietuvos pavergėjais maskoliais ir jų talkininkais nenori nieko bendro turėti!

Nuo Sluckio garbintojo Šulaičio n etoli teatsilieka ir Vytautas Zalatorius, kurs savo laiku išėjęs kolchozų vergijos ginti net iš Draugo bendradarbių skaičiaus iškrito, nors dar turi savo kūrybai rinką Kanados "Tėviškės Žiburiuose, kurie iš tolo negali tiksliai orientuotis kas čia Chicagoje dedasi".

Iš tos kvistos "talkos" ištikrųjų nieko neišėjo. .. Betgi "Vienybė" (kovo 4d.) pirmame puslapyje paskelbė "rezoliuciją", kuria kviečia visus "nuosaikiuosius" (čia bus įvykusi klaida? "Vienybė" tur būt turėjo galvoje "pažangiuosius"! lietuvių burtis aplink Vienybę. ..

Tame garslame "rezoliucijų" susirinkime dalyvavo šie "pažangieji": Edvardas Šulaitis, Brazilionis, Jokubaitis ir V. Zalatorius!

V. ŠIRVYDAS PRAREGĖJO? .. Bene vienintelis "Vienybės" bendradarbis (išskyrus, žinoma, pačias redaktores) Vytautas Širvydas "Vienybės" Nr. 10 kovo 4 d. rašo: "Rusijos carai siekė Lietuvą lai-

kyti "ir tamsia ir juoda". Komisarai dabar nori jos raudonos ir ne nacionalistinės. Buvo ir tada mūsų tautos atspūvio pajėgumui netikintų, kaip turime ir dabar" (mūsų pa braukta Red.)

Tikra tiesa! Turime mes tokių, kurie išsigandę kovos su mūsų tėvynės kruvinuoju priešu, dabar bando jam tiesti "bendradarbiavimo" ranką. Matyti, ponas Vyt. Širvydas jau bus pakankamai apsidairęs ir susipratęs. ..

NEPATINKA AMERIKA - LAUK! Tai komunistų šūkis "dipukams" apraminti. .. Reiškia, -jei Amerikos valdžia tave čia išleido, -gyvenk ir tylėk. Nesvarbu, kad jau esi šio krašto pilietis. .. Ką matai - nematyk, ką žinai - nežinok, nes esi dipukas, o ne grinorius. Tau Amerikos net ir žalinga politika neturi rūpėti!

Šią mintį, atrodo, isisavina ir mūsų geras dienraštis "Draugas"! Ir štai kovo 9d. Nr. 58 J. Dilys užsiminė apie JAV padarytas klaidas užbaigiant II pasaulinį karą, Korėjoje, Kuboje, Vengrijoje ir kt. "Draugo" redakcija atsakė: "Jau vien šio laiško išspausdinimas liudija JAV demokratišką santvarką. Jeigu Amerikai pradėtų vykdyti savo politiką, kaip siūlo autorius, ta politika nieko nebesiskirtų nuo diktatūros, nuo kurios ir mes čia atbėgome. Gaila, kad iš vienos pusės mes smerkdami diktatūrą, patekę į laisvą kraštą vėl norime diktatūrinių sprendimų!"

Redakcija didžiuojasi, kad ji atspausdinusi J. Dilio laišką įrodė, JAV demokratišką santvarką. ir..

jei JAV būtų griežtai pasielgusios Korėjoje, Vengrijoje ir kitur (ir būtų laimėjusios!) tai tas veiksmas būtų buvęs... diktatūriškas, ne demokratiškas (!). Ar ne juokinga?

Niekas negali ginčyti, kad JAV pragyvenimo standartas aukščiausias, kad gyventojams laisvių užtenka, tačiau niekas nesako, kad užsienio politika pavydinga. Artimas kaimynas Kuba rusų komunistų rankose, Vietnamo amerikiečiai žudomi, daugelis kraštų amerikiečius išvarė, JAV prestižas krito, JAV įstai-gose (žinome iš spaudos) tupi nemažai komunizmo simpatikų. .. Ar apie visa tai kalbėti jau yra "diktatūros siekimas"?

Ne! Kaip tik visi šie reiškiniai verčia gerą Amerikos pilietį susirūpinti šio krašto laisve ir didybe. Juntame ir matome iš valdžios veiksmų, mažame televizijoje, spaudoje kažkokią "juodą ranką", kuri slopina tikrosios tiesos paskelbimą, ją tušnodama nereikšmingomis žmogžudystėmis. .. Ar apie visa tai mes turime tylėti? Ar viso to iškilimas ir aikštė jau yra "diktatūrinės tendencijos"? Smarkiai apsirinka garbingasis "Draugas". Jei mes čia turime žodžio ir spaudos laisvę - nau dokime ją, įrodykime klaidas ir parodykime, kad mes ne tik sau, bet ir visai Amerikai linkime tik gero, kad esame pasiryžę dėl laisvės ide- alų kovoti, nesiduoti palaidojami ir neleisti čia įsiviešpatavimo komunistiniam despotui.

Tad prie ko čia demokratija ir diktatūra, kurių J. Dilys visai net nepalietė?!
